

**З НОВЫМ
2019
ГОДАМ!**

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

29

СНЕЖНЯ 2018 г.

СУБОТА

№ 251 (28867)

Фота БЕРТА.

У НАВАГОДНІМ ВАЛЬСЕ

Шыкоўныя сукенкі, строгія касцюмы — столькі прыгажосці ўбачыў Палац Незалежнасці ўчора на навагоднім балі для моладзі! Рыхтаваліся доўга: рэпэціравалі і падбіралі ўбранні, прызнаюцца студэнты і старшакласнікі, якіх запрасілі на гэты свецкае мерапрыемства. Яны дабіліся асаблівых поспехаў у навучанні, творчасці і спорце, таму могуць ужо і адпачыць з танцамі і музыкай. Удзельнічаў у балі і кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка. Ён павіншаваў дзяўчат і юнакоў з навагоднімі святамі і сам вальсіраваў разам з Міс Беларусь — 2018, Міс Еўропа — 2018 Марыяй Васілевіч пад акампанемент Прэзідэнцкага аркестра. На балі прысутнічалі і іншыя высокія дзяржаўныя асобы.

СТАР. 2

Цёплых вам святаў!

Настаўніца інфарматыкі
мінскай школы № 161
Вольга ВАСІЛЬЦОВА
с 10-гадовым сынам Ігарам
на Кастрычніцкай плошчы
сталіцы.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Святочнае

...З трыццаць першага на першае
Згадваць нам, пакуль і жыць,
Тыя справы, што завершаны,
Тыя справы, што вяршыць.

Быццам бы вярстою межавай
Час раскроіў каляндар,
І ўжо кожны з нас усцешаны
Вышынёй уласных мар.

Мары недзе даляглядзяцца,
А за даляглядам тым,
Можа, нешта з іх і спраўдзіцца,
Калі ж не — то не бяды.

Бо праз год усё паўторыцца —
Марыць будзем зноў вась так
Мы пра тое, што не спорыцца
І не вершыцца ніяк.

Ды няма нічога грэшнага
Ў тым, што шмат
не здзейсніў ты:
З трыццаць першага
На першае
З лішкам марыцца заўжды.

Анатоль ЗЭКАЎ.

ISSN 1990 - 763X

1 8 2 5 1 >

9 771990 763008

НЕ ПАКІДАЮЧЫ НА НАСТУПНЫ ГОД

Сёння Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка з рабочым візітам наведае Расію

Пра гэта паведамляе прэс-служба кіраўніка дзяржавы. У Маскве прэзідэнты дзвюх краін прадоўжаць размову па актуальных пытаннях беларуска-расійскага супрацоўніцтва, якія бакі падрабязна абмеркавалі ў розных фарматах на сустрэчы ў Крамлі 25 снежня.

Нагадаем, Аляксандр Лукашэнка і Уладзімір Пуцін завілі тады аб магчымасці дасягнення дамоўленасцяў па праблемных пытаннях у беларуска-расійскіх адносінах. Перамовы доўжыліся каля чатырох гадзін, прэс-сакратар кіраўніка беларускай дзяржавы Наталля Эйсмант ацаніла іх як канструктыўныя. «Прэзідэнты абмеркавалі ўвесь спектр пытанняў нашага агульнага парадку дня. Пры ацэнцы

ў цэлым гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва ў першую чаргу як адназначна пазітыўны момант быў адзначаны рост тавараабароту. Сярод іншых найбольш актуальных тэм былі і цэнаўтварэнне на газ, работа беларускага нафтапрапрацоўчага сектара ва ўмовах падатковага манеўру, які праводзіцца Расіяй, пастаўкі нашых прадуктаў харчавання на расійскі рынак. Як вынік — пазіцыі збліжаныя па ўсіх пытаннях», — пракаментавала яна БелТА.

Акрамя таго, прэзідэнты прааналізавалі дамоўленасці ў рамках Саюзнай дзяржавы, іх рэалізацыю. Тады кіраўнікі дзяржаў пагадзіліся з неабходнасцю да Новага года правесці яшчэ адну сустрэчу для прыняцця рашэнняў, якія не церпяць адкладання.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

У НАВАГОДНІМ ВАЛЬСЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка прывітаў удзельнікаў балу: «Шчаслівы бачыць вас тут — такіх маладых, натхнёных, вельмі прыгожых. Дзякуючы вам гэтая заўсёды строгая зала Палаца Незалежнасці сёння становіцца неафіцыйнай, прыгожай і ўрачыстай». Ён падкрэсліў, што такі Навагодні бал у класічным выглядзе праводзіцца ўпершыню. «Я вельмі спадзяюся, што вы знойдзеце сабе тут надзейных сяброў, і гэта будзе пачаткам добрай традыцыі суверэннай і незалежнай Беларусі», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Дзяўчаты і юнакі сабраліся ў Палацы дзякуючы не выпадку ці ўдачы: гэты бал — свайго роду падарунак за стараннасць, працавітасць і ініцыятыўнасць. «Вы — самая актыўная і прагрэсіўная частка нашага насельніцтва. Не заўсёды, магчыма, мы разумеем адзін аднаго, я маю на ўвазе мы — улада, і вы — моладзь. Гэта, верагодна, на-

туральна. Я б сказаў, у класічным стылі ўзаемадзеяння старэйшых і маладых, бацькоў і дзяцей. Увогуле, і гэта гадоўнае, мы з вамі глядзім у адным напрамку — у будучыню нашай Беларусі. Кажу гэта абсалютна ўпэўнена, таму што ў сыходзячым годзе вельмі шмат меў зносін з моладдзю», — сказаў Аляксандр Лукашэнка і дадаў, што ўсе сустрэчы з маладымі людзьмі спраўдзілі яго спадзяванні.

«Вы разумееце, што поспех — гэта перш за ўсё праца, гэта веданне таго, чаго жадаеце ад жыцця», — звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы. Ён пажадаў усім прысутным і іх равеснікам ставіць перад сабою самыя грандыёзныя мэты. «І вы іх абавязкова дасягнете», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Ён адзначыў, што для маладых людзей адкрыта ўсё, але нагадаў, што больш, чым дома, нідзе не чакаюць. Прэзідэнт павіншаваў усіх з надыходзячым Новым годам.

Надзея АНІСОВІЧ.

Фінансы

Вынікі і прагнозы на будучыню

Характарызуючы адыходзячы 2018-ы, можна казаць, што фінансы ў нашай краіне стабільныя

Такога пункта гледжання прытрымліваецца фінансавы кансультант Міхаіл ГРАЧОЎ. На працягу года кошт валютнага кошыка Нацыянальнага банка мінімальна знізіўся (-1,15%). Долар падаражэў за год прыкладна на 9,5%. Еўра таксама стаў даражэйшы — на 5%. Расійскі рубель, наадварот, знізіўся ў цане на 9,3%. Змены адпавядаюць дынаміцы вагання гэтых валют на пазабіржавым рынку Форэкс і ў большай ступені выкліканы знешнімі фактарамі.

А вось стабільнасць на ўнутраным валютным рынку, на думку аналітыка, была забяспечана ўзважанай палітыкай Нацбанка, які заканчвае фінансавы год са стаўкай рэфінансавання 10% і змяненнем шырокай грашовай масы прыкладна на 9—10%. Золатавалютныя рэзервы краіны складаюць 7,440 мільярда долараў, інфляцыя паводле вынікаў года чакаецца не вышэй за 5,5%.

У надыходзячым годзе асноўныя выклікі для фінансавай сістэмы краіны будуць фарміравацца з вонкавага боку, у першую чаргу ад асноўнага эканамічнага партнёра. Бо з 1 студзеня ў Расіі павышаецца стаўка ПДВ да 20%, што ўжо прывяло да павелічэння цэн. Гэта можа прывесці да павышэння экспартных паступленняў, але аўтаматычна прывядзе і да падаражання імпарту з гэтай краіны.

Але ёсць і іншы фактар, у выглядзе пачатку ў Расіі так званых падатковага манеўру. Сутнасць гэтай тэхналогіі ў замене ўнутры Расійскай фіскальнай сістэмы падатку на экспарт нафты падаткам на здабычу прыродных выкапняў. Да 2024 года гэта прывядзе да таго, што вытворцы сырой нафты будуць плаціць прамы падатак у расійскі бюджэт, а вытворцы паліва (бензін і дызель) атрымаюць датацыю для падтрымання нізкіх цэн на ўнутраным рынку. У Беларусі гэта прывядзе да страты экспартных паступленняў і павышэння цэн на сыравіну для мясцовых нафтапрапрацоўчых заводаў. Ужо ў 2019 годзе айчыны бюджэт можа недалічыцца нейкіх паступленняў, што не падтрымае фінансавую сістэму. Як унутраны рынак абсарбуе гэтую праблему, стане зразумела ў другой палове года.

Астатнія вонкавыя фактары будуць насіць лакальны характар і не павінны прывесці да істотных ваганняў на нашым валютным рынку. Можна чакаць мінімальнага росту абменнага курсу да долара і еўра, а таксама працягу зніжэння курсу расійскага рубля, мяркую эксперт.

Сяргей КУРКАЧ.

Абітурыент-2019

Балы на ЦТ падлічаць па-новаму

У 2019 годзе Міністэрства адукацыі збіраецца ўвесці новую метадыку падліку балаў на ЦТ і адмовіцца ад рэйтынгавай шкалы, якая прымянялася для абітурыенцкага тэсціравання апошнія 12 гадоў.

Як запэўнівае дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Юрый Місюк, усё робіцца для таго, каб цэнтралізаванае тэсціраванне стала яшчэ больш аб'ектыўным і празрыстым.

Стваральнікі новай метадыкі вырашалі адначасова дзве праблемы. Першая — укараненне метадыкі, якая давала б ацэнку ведаў у абсалютнай велічыні, гэта значыць стала б больш аб'ектыўнай. Ранейшая рэйтынгавая метадыка не дазваляла супаставіць узровень ведаў, прадэманстраваных абітурыентам на ЦТ, з яго школьнымі ведамі. Новая метадыка дазваляе зняць псіхалагічны бар'ер, які ўзнікаў у абітурыентаў пасля атрымання нізкіх балаў. Напрыклад, 20—30 балаў на ЦТ — гэта не рэальны ўзровень ведаў абітурыента, а яго рэйтынгавая ацэнка за выкананне канкрэтнага тэста.

Раней чым больш абітурыентаў ведалі нейкі раздзел вучэбнай праграмы і, адпаведна, рашалі задачу з гэтага раздзела, тым меншы ўклад у агульны тэставы бал уносіла такая задача, а каштоўнасць заданняў, з якімі спраўляліся ўсе, набліжалася да нуля, і фактычна гэтыя веды не ацэньваліся і не ўлічваліся. Цяпер кожнаму заданню будзе прыводзіцца першасны бал, які будзе вядомы загадзя.

Таксама абітурыентам 2019 года трэба рыхтавацца да павышэння мінімальнага парога. Які ён будзе, сказаць пакуль складана. Можа быць, 20, 30 ці 40 балаў? Гэта рашэнне будзе прымацца пазней. Але тым, у каго летася былі нізкія балы, неабходна пра гэта памятаць. Хутчэй за ўсё, леташнія сертыфікаты ўжо нікому не спатрэбяцца, таму што ў абітурыентаў 2019 года будуць значна больш высокія балы...

Новая метадыка падліку балаў ужо прымянялася падчас першага раўнда рэпетыцыйнага тэсціравання і пакуль што выклікала ў абітурыентаў і педагогаў мноства пытанняў і сумненняў у аб'ектыўнасці. Але наперадзе яшчэ два этапы рэпетыцыйнага тэсціравання...

Надзея НІКАЛАЕВА.

Ведай нашых!

Мікалай Казак — найлепшы вучоны НАН Беларусі ў 2018-м

Прэзідыум НАН Беларусі зацвердзіў вынікі конкурсу «Вучоны года Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі — 2018» і прыняў рашэнне прысвоіць гэта званне кіраўніку дзяржаўнага навукова-вытворчага аб'яднання «Опытка, оптаэлектроніка і лазерная тэхніка» і Інстытута фізікі імя Б. І. Сцяпанавы НАН Беларусі, акадэміку, доктару фізіка-матэматычных навук Мікалаю КАЗАКУ.

Мікалай Казак — вядомы дзеяч навукі і тэхнікі, які ўнёс значны ўклад у развіццё аптыкі, акустаоптыкі і лазернай фізікі, а таксама ў стварэнне новых навуковых кірункаў — лінейнай і нелінейнай аптыкі квазібездыфракцыйных светлавых пучкоў і аптыкі метаматэрыялаў. У 2018 годзе ён прадоўжыў фундаментальныя даследаванні ў рамках міждyscyплінарнага кірунку, які апошнім часам бурна развіваецца, — аптычных метаматэрыялаў, у прыватнасці, ім распрацаваны аптымальныя канфігурацыі плоскіх лінзаў з суперраздзяленнем (так званыя суперлінзы) блізкага і далёкага поля і з іх прымяненнем прапанаваны метады наналітаграфіі з высокім прасторавым раздзяленнем; распрацаваны высокаадчувальны метады дыягностыкі метаматэрыялаў.

У рамках выканання прамога кантракту з Шаньдунскім інстытутам па касмічнай электроннай тэхналогіі (Кітай) прапанаваны інавацыйны метады фарміравання квазібездыфракцыйных пучкоў з высокай восевай інтэнсіўнасцю, перспектыўны для рэалізацыі аптычнай сувязі і транспарціроўкі лазернай энергіі ў свабоднай прасторы на вялікіх адлегласці.

Пад кіраўніцтвам Мікалая Казака і пры яго непасрэдным удзеле ў 2018 годзе распрацаваны шэраг нарматыўных прававых актаў і канцэпцый, у тым ліку канцэпцыя праграмы Саюзнай дзяржавы па развіцці сонечнай энергетыкі ў Беларусі і Расіі; прапановы па развіцці работ з Цэнтрам геафізічнага маніторынгу ў Беларусі; абгрунтаванне стварэння дзвюх галіновых лабараторый з Дзяржстандартам Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам прамысловасці; абгрунтаванне развіцця работ у галіне оптаэлектронных датчыкаў і сэнсараў, а таксама рабатызаваных сістэм для стварэння ў ДНВА дзвюх спецыялізаваных лабараторый.

Мікалай Казак — член Прэзідыума Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго, ён з'яўляецца старшынёй Вучонага савета Інстытута фізікі НАН Беларусі; членам падкамітэта па Дзяржаўных прэміях Рэспублікі Беларусь у галіне навукі і тэхнікі; членам камісіі па прэміях НАН Беларусі; членам Навуковага савета Расійскай акадэміі навук па аптыцы і лазернай фізіцы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Сімвалам можна разлічыцца

Нацбанк выпусціў у абарачэнне сярэбраную памятную манету «Год Свінні» з серыі «Кітайскі календар».

Яе намінальны кошт — 20 рублёў, вага — 33,63 грама і 925-я проба сплаву. На манеце можна ўбачыць выяву, якая складаецца з элементаў гадзіннікавага механізма, сонца і месяца, а ў цэнтры — устаўка з фіяніту. Па крузе кампазіцыі — гады ад 2013-га да 2024-га, па колькасці гадоў аднаго цыкла кітайскага календара.

Выяву ж самой свінкі можна пабачыць на рэверсе, яна ўтульна сябе адчувае ў акружэнні іншых манет. Над яе галавой размешчаны кітайскі іерогліф, які адпавядае гэтай парнакапытнай жывёліцы.

Манету тыражом 1000 адзінак адчаканілі на манетным двары ў Варшаве.

Як паведамляе прэс-служба Нацбанка, выпушчана ў абарачэнне манета з'яўляецца законным плацежным сродкам Рэспублікі Беларусь і абавязковая да прыёму па намінальным кошце пры ўсіх відах плацяжоў без усялякіх абмежаванняў.

НЕ ІМГНЕННЕ, А ДОЎГАЕ ЧАРАЎНІЦТВА

Вера ў чуд і надзея на лепшае — пачуцці, якія падтрымліваюць усіх нас у самых цяжкіх хвіліны жыцця і не даюць сысці ў вір адчаю. Сэрцы нават самых закаранелых скептыкаў у пераднавагоднія дні поўняцца патаемнымі марамі, што з імі адбудзецца нешта прыгожае. Асабліва гэтага прагнуць тыя, у чым жыццё не стае пяшчоты і любові, у каго няма родных ці сяброў. Штогод крышачку цапля і клопату маленькім беларусам дораць удзельнікі акцыі «Нашы дзеці». Сёлета з 10 снежня да 11 студзеня яна праходзіць больш як у 120 установах Беларусі: дзіцячых дамах, інтэрнатах, педагагічных і рэабілітацыйных цэнтрах. Супрацоўнікі звыш 90 арганізацый краіны і каля 15 тысяч дзяцей гэтымі днямі адчуваюць, што жыццё — тая яшчэ непрадказальная рэч. І большасць свят дакладна робіцца не дзеля галачкі, а ад сэрца.

На адным дыханні

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА наведваў Бягомльскую дапаможную школу-інтэрнат у Докшыцкім раёне. І гэта ўжо шматгадовая традыцыя напярэдадні навагодняга свята — у рамках рэспубліканскай дабрачыннай акцыі «Нашы дзеці».

У згаданай установе сёння знаходзяцца 106 дзяцей з асаблівасцямі развіцця ва ўзросце ад 7 да 17 гадоў. Спікер ніжняй палаты парламента адзначаў, што ў школе-інтэрнаце ў апошнія гады адбыліся значныя змены ў лепшы бок, і ў гэтым вялікая заслуга мецэнатаў. Ён падарыў дзецям камп'ютар, уручыў хлопчыкам і дзяўчынкам куфэрку з салодкімі прысмакамі. Віншуючы дзятву і ўвесь калектыў школы, Уладзімір Андрэйчанка сказаў, што рады чарговай сустрэчы. І пажадаў прысутным, каб усе іх мары рэалізаваліся ў наступным годзе, а выхаванцам — каб верылі ў свае сілы.

— Каб дасягнуць таго, што запланавалі, пра што марыце, канешне, трэба добра вучыцца, — падкрэсліў Уладзімір Андрэйчанка.

Старшыня Докшыцкага раённага выканаўчага камітэта Алег ПІНЧУК падзякаваў высокаму госцю за тое, што ён пастаянна наведвае ўстанову адукацыі і шмат клопіцца пра развіццё раёна ў цэлым, а таксама адзначаў старанную працу калектыву школы-інтэрната. Ад мясцовай улады дзеці атрымалі тэлевізар. Свае падарункі таксама ўручылі прадстаўнікі Беларусбанка і Лукомскай ДРЭС — яны з'яўляюцца пастаяннымі шэфамі інтэрната.

Дзеці ў сваю чаргу паказалі гасцям творчыя нумары. Святочнае мерапрыемства прайшло на адным дыханні.

Вясёлыя прыгоды ў тэатры

Да акцыі «Нашы дзеці» далучыліся таксама тэатры і музеі краіны, якія стварылі для маленькіх глядачоў спецыяльныя святочныя праграмы. І яны не скончацца разам з акцыяй, а будуць яшчэ пэўны час радаваць сваіх наведвальнікаў вясёлымі прыгодамі, адмысловымі майстар-класамі і нечаканымі сустрэчамі.

Бачылі б вы вочы дзяцей, што трапілі ў «Навагоднюю акадэмію» — дзіцячы мюзікл, які Тэатр эстрады арганізаваў у адміністрацыйным комплексе «Пераможцаў, 14»!

— Мы запрашаем дзетак з розных сем'яў, якіх аб'ядноўвае тое, што яны не могуць дазволіць сабе набыць білет. Да нас звяртаюцца з просьбай трапіць на свята з розных устаноў краіны, разнастайных асацыяцый, — расказала Марына ГАЎРЫШЧУК, начальнік канцэртнага аддзела Маладзёжнага тэатра эстрады. — Наша імпрэза адметная тым, што для дзетак выступаюць не толькі дарослыя артысты, але і выхаванцы нашых творчых студый пры тэатры.

Пасля спектакля дзіцячае свята прадоўжылася каля ёлкі, дзе малыя танчылі з персанажамі мюзікла, гулялі з Дзедам Марозам і атрымлівалі падарункі.

Добрая традыцыя

Сыны кіраўніка дзяржавы традыцыйна таксама далучыліся да акцыі. Памочнік Прэзідэнта па нацыянальнай бяспецы Віктар ЛУКАШЭНКА з сям'ёй завітаў у госці ў аграгарадок Заеліца, што ў Глушкім раёне, дзе павіншаваў шматдзетную сям'ю Альфрэда і Тамары Савіных. У падарунак сям'і, дзе выхоўваюцца сямёра прыёмных дзетак і пяцёра ўласных дачок, прывезлі цацкі, сувеніры і ласункі. Пры гэтым стараліся дагадзіць жаданням кожнага дзіцяці.

— Мы не першы год актыўна ўдзельнічаем у акцыі, але што нас асабліва ўразіла, — гэта вочы дзяцей, якія гараць шчасцем. Яны вельмі дружныя, і кожны па-свойму таленавіты, — падзяліўся ўражаннямі Віктар Лукашэнка. — Разам вы вялікая сіла, як і наша дзяржава, апора якой — сям'я.

А старшыня рэспубліканскага аб'яднання «Прэзідэнцкі спартыўны клуб» Дзмітрый ЛУКАШЭНКА са сваёй сям'ёй прывёз падарункі ў сацыяльна-педагагічны цэнтр з рытулкам Заводскага раёна сталіцы.

Выхаванцы атрымалі наборы цукерак і настольныя развівальныя гульні, а ў цэнтры з'явіліся ноўтбук і прынтэр. Дзмітрый Лукашэнка пажадаў дзецям здароўя, цяплыні і дабрабыту і паглядзеў падрыхтаванае гадаванцамі навагодняе прадстаўленне.

А выхаванцаў Чэрвеньскага дома-інтэрната для дзяцей-інвалідаў і маладых інвалідаў з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця наведваў падчас акцыі віцэ-прэм'ер Беларусі Ігар ПЕТРЫШЭНКА.

Тутэйшыя жыхары маюць праблемы з рухам, мовай, многія маюць ментальныя парушэнні. Аднак усе вельмі любяць музыку і творчасць,

таму для высокага госця падрыхтавалі святочны канцэрт і падарылі на памяць распісанае пано. У сваю чаргу віцэ-прэм'ер прэзентаваў дому-інтэрнату два вялікія тэлевізары, камплект сучасных дзіцячых кніг і салодкія гасцінцы.

— Слова «інтэрнат» мы будзем старацца выкарыстоўваць як мага радзей, бо для вас гэта цёплы дом, і няхай вам будзе тут па-сапраўднаму ўтульна і цікава, — сказаў ён, віншуючы 281 выхаванца чэрвеньскага дома.

Памочнік Прэзідэнта па нацыянальнай бяспецы Віктар ЛУКАШЭНКА ў гасцях у сям'і Савіных.

«Губернатарскія» ёлкі

А літаральна ўчора дзеці весяліліся на галоўных абласных ёлках краіны.

Спектакль, прысвечаны 1000-годдзю Брэста, стаў галоўнай падзеяй абласной ёлкі, на якую з'ехаліся дзеці з усіх куточках Брэстчыны. Старшыня Брэсцкага аблвыканкама Анатоль ЛІС павіншаваў дзятву з Калядамі і Новым годам і пажадаў ім здароўя і поспехаў у вучобе.

— Мы павінны дапамагаць тым, хто трапіў у цяжкую жыццёвую сітуацыю. І акцыя дае нам яшчэ адну такую магчымасць, — падкрэсліў ён.

У канцэртнай зале «Віцебск» прадстаўленне зладзілі для сірот, дзяцей-інвалідаў, малых са шматдзетных і малазабяспечаных сем'яў, а таксама пераможцаў алімпіяд і спартыўных спаборніцтваў з розных куточкаў вобласці.

На ёлцы сабраліся дзеці, якія дасягнулі поспехаў у вучобе, спорце, творчасці, ініцыятыўныя і мэтанакіраваныя, адзначаў старшыня Віцебскага аблвыканкама Мікалай ШАРСНЁЎ, які пажадаў дзецям, каб свята падаравала ім сапраўдны навагодні настрой, які яны перададуць сваім сябрам.

Дзяцей радавалі выступленні творчых калектываў, роставыя лялькі і россып прыгожых вырабаў. А галоўным шоу ёлкі стаў інтэрактыўна-навагодні мюзікл «Снежная каралева. Перазагрузка».

— Наша задача — дайсці да кожнага дзіцяці незалежна ад таго, у якой далёкай вёсцы яно жыве. Праз школы, сельсаветы, дзіцячыя садкі мы данясём віншаванні да кожнага малаго, — выказаўся кіраўнік

Віцебскай вобласці. — Каб зразумець значнасць акцыі «Нашы дзеці», трэба ўспомніць сябе малымі.

Галоўная ёлка Гомельшчыны зазьяла ў Гомельскім дзяржаўным цырку. На ўрачыстай частцы свята арганізатары падвялі вынікі абласной акцыі «Усе дзеці — нашы», скіраванай на дапамогу малым з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія вучацца ў школах-інтэрнатах, а таксама выхаванцам дзіцячых дамоў. Агулам для іх удалося сабраць 20 тысяч рублёў. Дзя-

КРАЎЦОЎ падчас акцыі «Нашы дзеці» наведваў навагодні ранішнік у цэнтры карэкцыйна-развівальнага навучання і рэабілітацыі ў Гродне. Кіраўнік рэгіёна ўручыў цэнтру сертыфікат на набыццё неабходнага абсталявання. Іншыя падарункі перадалі і шматлікія шэфы, якія падтрымліваюць установу і амаль 80 дзетак з рознымі парушэннямі ў здароўі, што зараз выхоўваюцца ў цэнтры.

— Дзеці, якія пазбаўлены бацькоўскай увагі ці маюць праблемы са здароўем, вы-

Галоўная ёлка Магілёўскай вобласці парадавала дзяцей вясёлымі карагодамі, віншаваннямі Дзеда Мароза і Снягуркі і казкай-мюзіклам «Спячая прыгажуня».

— Прыемна віншаваць найлепшыя прадстаўнікоў школьных калектываў, тых, хто ўжо ў такім юным узросце паказаў вынікі сваёй працы, якая называецца вучоба. Дасягненні, якія вы дэманструеце на раённых, абласных, рэспубліканскіх, міжнародных алімпіадах, уключаючы Магілёўшчыну. Дзякуючы вам яна становіцца больш вядомай. Няхай усе вашы жаданні збываюцца, каб вы былі здаровыя і шчаслівыя, — выказаўся старшыня Магілёўскага аблвыканкама Уладзімір ДАМАНЕЎСкі, які прывёз падарункі для запрошаных на свята выдатнікаў вучобы, пераможцаў алімпіяд, творчых конкурсаў, спартыўных спаборніцтваў, актывістаў.

Больш як 800 дзяцей і падлеткаў з усіх куткоў Міншчыны з'ехаліся ў Маладзечна на галоўную ёлку вобласці.

— Свята — гэта чаканне ў вашых вачах, — заўважыў старшыня Мінскага аблвыканкама Анатоль ІСАЧАНКА, цёпла віншуючы юных грамадзян. — Няхай да вас прыляціць фея і пакладе па ёлку тое, чаго вы жадаеце. А дарослым я пажадаю, каб усё дрэннае сышло, а дзеці радавалі вас і добра вучыліся.

Сапраўдную паўночную казку «Цеплата вечнай мерзлаты» з адпаведнай музыкой і адмысловымі касцюмамі падарылі падчас акцыі ў сталіцы артысты Белдзяржцырка і Брыльянтавага цырка Якуці.

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Мікалай ШАРСНЁЎ прымае ўдзел у акцыі «Нашы дзеці».

цей павіншаваў намеснік старшыні Гомельскага аблвыканкама Уладзімір ПРЫВАЛАЎ, які нагадаў дарослым, што іх асноўная задача — захаванне здароўя дзяцей і дапамагчы ім развіць свае таленты.

— Усе вынікі сведчаць, што мы сталі лепшымі, дасягнулі новых вышынь. Юныя спартсмены, танцоры, спевакі заявілі аб сабе і сваім родным куточку ў вобласці, рэспубліцы, на міжнародным узроўні.

Губернатар Гродзенскай вобласці Уладзімір

клікаюць асабліва цёплыя пачуцці. Ім неабходна больш увагі і клопату дарослых, а ў святочныя дні — асабліва. Прыемна бачыць, як дзеткі радуецца, калі да іх прыходзяць у госці, віншуюць, — адзначаў Уладзімір Краўцоў. — Гэта час добрых спраў і дабрачыннасці, і трэба, каб дзеці ў сацыяльных установах вобласці ў поўнай меры адчулі гэтае чужоўнае навагодняе свята.

ЧЫРВОНЫЯ КНІГІ ДЛЯ «ЗЯЛЁНАЙ» БУДУЧЫНІ

У Мінску ўзнагародзілі пераможцаў рэспубліканскага экалагічнага конкурсу ідэй «Прырода малой радзімы»

У апошнія дні снежня ў многіх арганізацыях, устано-вах краіны пануе святочная атмасфера: і дарослыя, і дзеці з нецярпеннем чакаюць прыемных падарункаў і сюрпрызаў. Арганізатары рэспубліканскага экалагічнага конкурсу ідэй «Прырода малой радзімы» — Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя і Выдавецкі дом «Звязда» — таксама выбралі перадавагодні час, каб павіншаваць яго пераможцаў.

— У справе навядзення парадку на зямлі, у тым ліку на малой радзіме, няма пытанняў, якія не заслугоўваюць увагі, — звярнуўся да пераможцаў намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй ХМЕЛЬ. — І прыемна бачыць, што вы, маладыя грамадзяне нашай дзяржавы, разумееце гэта і прымаеце актыўны ўдзел у іх рашэнні. Так вы будзеце сваю будучыню ў экалагічна чыстай краіне.

Як адзначыў намеснік міністра, праца ў сферы экалогіі — вельмі важны складнік дзяржаўнай палітыкі, і без увагі да гэтага кірунку будучыня любой краіны бесперспектыўная і, у прынцыпе, немагчымая. Менавіта таму Мінпрыроды шмат працуе па пытаннях выхавання экалагічна свядомага падрастаючага пакалення.

Пры падтрымцы міністэрства беларуская каманда два гады запар прымала ўдзел у палявой алімпіядзе юных геолагаў, якая праводзіцца ў Расіі. Прыродаахоўнае ведамства стала адным з ініцыятараў адкрыцця ў г. п. Копысь рэгіянальнага інфармацыйнага цэнтру па пытаннях абыходжання са стойкімі арганічнымі забруджвальнікамі і небяспечнымі хімічнымі рэчывамі, на базе якога

рэдактар РВУ «Выдавецкі дом «Звязда» Павел СУХАРУКАЎ. — Як паказвае сусветны вопыт, толькі ўкладаючы рэсурсы, сродкі ў маладое пакаленне, мы ўбачым добрыя вынікі ў будучыні. І конкурс «Прырода малой радзімы», які мы ла-

па камунікацыях ПРААН Кацярына ЯКУБЕНКА ўручыла пераможцам конкурсу сярэд калектыўных работ сертыфікаты на паездку ў рэспубліканскі ландшафтны заказнік «Налібоцкі».

— І праект, і Праграма развіцця ААН вельмі рады,

Фота Андрэя САЗОНАВА

праходзяць навучанне валанцёрскія групы з удзелам моладзі для выяўлення несанкцыянаваных звалак і складаў з небяспечнымі хімікатамі. Сярод пераможцаў рэспубліканскага конкурсу «Моладзь за чысціню гарадоў і сёл», які таксама праводзіцца па ініцыятыве Мінпрыроды, — валанцёрскія атрады школьнікаў і студэнтаў з усёй краіны. Да «зялёнага» руху юныя беларусы прыцягваюцца праз экалагічную кампанію «Уладкуем малую радзіму», працу грамадскіх аб'яднанняў і інш.

— Пытанні навакольнага асяроддзя, аховы прыроды — адна з прыярытэтных тэм не толькі для часопіса «Родная прырода», але і для іншых выданняў Выдавцага дома, — падкрэсліў дырэктар — галоўны

дзілі разам з Мінпрыроды, яшчэ раз паказвае: узаемадзеянчаючы адно з адным, мы можам дасягнуць лепшага выніку.

Акрамя цёплых слоў у свой адрас, аўтары найлепшых работ атрымалі дыпламы, камплект «Чырвоная кніга Рэспублікі Беларусь», цікавыя кніжныя выданні і сувеніры ад Мінпрыроды і «Выдавецкага дома «Звязда». Ад праекта ПРААН-ГЭФ «Ветландс», каардынатарам якога выступае прыродаахоўнае ведамства, спецыяліст

што пытанні экалогіі знаходзяць інтарэс у дзяцей і моладзі, — сказала Кацярына Якубенка. — І самае галоўнае, што з гэтага інтэрэсу нараджаюцца такія творчыя інавацыйныя ідэі, якія былі пададзены на конкурс. Вы — будучыня планеты. Той выбар, які вы робіце сёння, той экалагічны след, які вы пакінеце, уплывае на тое, у якіх умовах будзе жыць наступныя пакаленні. Таму такія цікавыя інавацыйныя ідэі вартыя ўвагі, заахвочвання і ўзнагарод.

Вераніка КОЛАСАВА.

Найлепшыя конкурсныя работы былі прысвечаны выкарыстанню аднаўляльных крыніц энергіі і экалагічна бяспечных тэхналогій вытворчасці паперы, вырашэнню праблем распаўсюджвання інвазійных відаў раслін і росту колькасці бытавых адходаў, а таксама развіццю экалагічнага турызму ў краіне.

ІТ-рота заступае на вучобу

Прыкладна паўгода таму прагучала сенсацыйная навіна. Міністэрства абароны абвясціла аб стварэнні ў Беларусі роты інфармацыйных тэхналогій.

Гэты крок быў абумоўлены сур'эзнымі выклікамі ў кіберасроддзі. Адбылося адкрыццё камп'ютарнай аўдыторыі гэтай роты на базе Ваеннай акадэміі.

— Задача гэтых хлопцаў — праграмаванне, —азначыў міністр абароны Беларусі Андрэй РАЎКОЎ. — Яны будучы выконваць ваенна-прыкладныя задачы, сярод якіх — праграмаванне, адладка і тэсціраванне алгарытмаў.

Першапачатковы конкурс у роту інфармацыйных тэхналогій аказаўся даволі высокі — 8 чалавек на месца. 40 ваеннаслужачых праходзяць тут тэрміновую ваенную службу.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

ЗОРНЫ СКЛАД У МІНСКУ

На чэмпіянаце Еўропы па фігурным катанні ў Беларусі выступіць алімпійская чэмпіёнка

Аліна Загітава

Свой склад на прэстыжным турніры абвясціла адна з лідзіруючых зборных свету — каманда Расіі. Ён быў сфарміраваны па выніках праведзенага ў мінулыя выхадныя чэмпіянату Расіі.

Акрамя Аліны Загітавай, алімпійскай чэмпіёнкі 2018 года і пераможцы чэмпіянату Еўропы — 2018, на спаборніцтвы ў жаночым адзіночным катанні заяўлены Станіслава Канстанцінава і Соф'я Самадурова.

У мужчынскім адзіночным катанні Расію ў Мінску будучы прадстаўляць: Максім Коўтун — сярэбраны прызёр чэмпіянатаў свету 2015 і 2017 гадоў у камандных спаборніцтвах, сярэбраны прызёр чэмпіянатаў Еўропы 2015 і 2017 гадоў у асабістым заліку, Міхаіл Каляда — сярэбраны прызёр Алімпійскіх гульняў — 2018 года ў камандных спаборніцтвах, бронзавы прызёр чэмпіянату свету 2018 года ў асабістым заліку, а таксама Аляксандр Самарын.

У спаборніцтвах спартыўных пар: Яўгенія Тараносава і Уладзімір Марозаў — сярэбраны прызёр Алімпійскіх гульняў

у камандных спаборніцтвах, сярэбраны прызёр чэмпіянату свету 2018 года ў асабістым заліку, Наталля Забіяка і Аляксандр Энберт — сярэбраны прызёр Алімпійскіх гульняў 2018 года ў камандных спаборніцтвах, бронзавы прызёр чэмпіянату Еўропы 2018 года ў асабістым заліку, а таксама Аляксандра Бойкава і Дзмітрый Казлоўскі.

У танцах на лёдзе: Вікторыя Сініцына і Мікіта Кацалапаў — сярэбраны прызёр фіналу Гран-пры — 2018 у Канадзе, Аляксандра Сцяпанова і Іван Букін — бронзавы прызёр чэмпіянату Еўропы — 2018, а таксама Соф'я Еўдакімава і Ягор Базін.

Беларусь на чэмпіянаце Еўропы будучы прадстаўляць Якаў Зянько (мужчынскае адзіночнае катанне), а таксама Ганна Кублікова і Юрый Гуліцкі (танцы на лёдзе). Поўны спіс удзельнікаў чэмпіянату Еўропы па фігурным катанні на каньках у Мінску будзе абвешчаны 31 снежня. Нагадаем, турнір стартуе 23 студзеня, калі адбудзецца цырымонія адкрыцця.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

Да ведама

Рэжым работы пошты на святы

31 снежня аддзяленні сувязі будуць працаваць па ўстаноўленым рэжыме. А 1 і 7 студзеня адкрыюцца толькі дзяжурныя паштовыя аддзяленні. У сталіцы гэта, напрыклад, 27 аб'ектаў у розных раёнах горада: на праспекце Незалежнасці, 10, вуліцы Налібоцкай, 36, вуліцы Бачылы, 12, Партызанскім праспекце, 147 і іншыя. Больш падрабязную інфармацыю можна даведацца ў кол-цэнтры «Белпошты» па нумары 154 (1 і 7 студзеня званкі там прымаюць з 9.00 да 17.00).

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

Дзед Мароз на сувязі!

МТС адкрыў для сваіх абанентаў «гарачую лінію» для званкоў Дзеду Марозу. У святочны перыяд мабільны аператар дае магчымасць бясплатна патэлефанаваць навагодняму чараўніку.

Каб загадаць жаданне і пачуць віншаванне з Новым годам, трэба набраць кароткі нумар 2019! Калі тым, хто напісаў ліст, адказ прыходзіць не адразу, то па тэлефоне ён не прымусяць сябе чакаць: дзядуля распытае ў суразмоўніка пра тое, як прайшоў год, і выслухае яго пажаданні на новы. У першую чаргу «Гарачая лінія» створана для маленькіх абанентаў, але Дзед Мароз знойдзе словы для ўсіх, хто працягвае верыць у чуды. У першыя дні работы лініі Дзеду Марозу ўжо патэлефанавала больш за 170 тысяч абанентаў. «Гарачая лінія» Дзеда Мароза будзе працаваць да 10 студзеня 2019 года. Партнёр праекта — кампанія Eve.calls.

Надзея НІКАЛАЕВА.

І да ёлачкі, і ад ёлачкі

Мінскі метрапалітэн 1 студзеня 2019 года будзе працаваць да 4.00

Па інфармацыі дзяржаўнага прадпрыемства «Сталічны транспарт і сувязь», 31 снежня з 23.00 да 0.00 інтэрвал руху ў метро складзе 8—10 хвілін, 1 студзеня з 0.00 да 4.00 — 6 хвілін. Усе станцыі падземкі будучы зачыненыя на ўваход у 4.00, станцыі «Кастрычніцкая», «Няміга», «Фрунзенская», «Купалаўская» — у 4.15. У 5.30 метро зноў адчыніцца для пасажыраў.

У навагоднія святы будзе зменена і работа наземнага гарадскога транспарту. Так, да 7 студзеня інтэрвал руху аўтобуса № 1 складзе каля 6 хвілін. 30 і 31 снежня з 10.00 да 18.00 па ўсім горадзе ў месцах правядзення масавых мерапрыемстваў транспарт таксама будзе хадзіць часцей — колькасць рухомага саставу па 21 маршруце вырасце на 64 адзінкі. У навагоднюю ноч работа гарадскога наземнага транспарту будзе арганізавана па новым графіку: 26 аўтобусных, два тралейбусных і два трамвайных маршруты будучы працаваць да 5.00. У 5.30 зноў пачнецца рух. 3—7 студзеня падчас правядзення Каляднага турніру аматараў хакея на прызы Прэзідэнта Беларусі на лёдзе «Чыжоўка-Арэны» для зручнасці ўдзельнікаў і глядачоў мерапрыемства будзе арганізавана работа маршруту № 926 з інтэрвалам руху не больш як 8 хвілін.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Будзем з вітамінамі ўрадлівасці

Новы 2019 год калектыў салігорскага ААТ «Трэст Шахтаспецбуд» сустракае сапраўднай працоўнай перамогай — на Петрыкаўскім горна-ўзбагачальным камбінаце, які зараз узводзіцца нашым трэстам, брыгада Дзмітрыя Грэбенка шахтапраходчага ўпраўлення на глыбіні 713,7 метра ўскрыла прамысловы калійны гарызонт. Магутнасць пласта 3,5 метра, утрыманне хларыду калію ў рудзе 30%. Запасаў гарызонту хопіць на 120 гадоў, што надойма забяспечыць бесперабойнай работай калектыў ААТ «Беларуськалій».

У сціслыя тэрміны завершана і ўзвядзенне скіпавага ствала, па якім калійная руда новага пласта будзе падавацца на перапрацоўку. Хуткась праходкі склала рэкордныя 2,7 метра гатовага ствала ў суткі.

Работы вяліся ў надзвычай складаных горна-геалагічных умовах, прыток грунтовых водаў дасягаў 2500 кубаметраў у гадзіну. Давялося прымяняць глыбокую замарозку грунтоў, і ўпершыню ў краіне ўзвядзена калона з масіўных чыгунных цюбінгаў агульнай вышыняй 516 метраў. Гэта надзейна абароніць шахту ад заталення.

Шчыра віншую калектыў з новай працоўнай перамогай і надыходзячым Новым годам. Нашы віншаванні — сяброўскаму калектыўу ААТ «Беларуськалій» і іншым партнёрскім прадпрыемствам і арганізацыям. Усім — міру, шчасця, дабрабыту, новых працоўных дасягненняў.

Дзяніс ДЗІУЛІН, генеральны дырэктар ААТ «Трэст Шахтаспецбуд».

У Дзюдзеве бывала Аўрора Дзюдзеван, або Чаму вёска Маяком стала

У савецкія часы было модна мяняць назвы населеных пунктаў, якія не адпавядалі ідэалагічным лозунгам, карцінкам заможнага жыцця. З карты Беларусі зніклі Свінкі, Бычкі, Парсючкі, Козлікі, ды іншыя бяскрыўдныя жывёлы. Не пашанцавала і вёсцы Дзюдзева, што цяпер знаходзіцца на тэрыторыі Слуцкага раёна. У 1973 годзе яна перайменавана ў вёску Маяк.

ЯК ПАРСЮКІ ЎРАТАВАЛІ СЯЛО

Дакладна сказаць, калі ўзнікла Дзюдзева, цяпер немагчыма. Паводле кароткага тапанімічнага слоўніка Беларусі прафесара Вадзіма Жучкевіча 1974 года выдання, найменне населенага пункта пайшло ад слова дзюдзя — парсючок. А вось па легендзе першыя сведчанні аб вёсцы адносяцца да часоў магутных Радзівілаў. Раней гэтыя мясціны пакрывалі густыя лясы, якія ахоўвалі тры леснікі — Мяцельскі, Санько і Хацько-Ведзяржбіцкі. Адночы Мяцельскі са сваімі сынамі лавіў людзей, якія без дазволу высякалі дрэвы. Слова за слова і справа дайшла да бойкі. Бацька і крыкнуў сынам: «Дуй яго, дуй!» Інакш: «Дай яму, дай». З таго часу хутар леснікоў пачаў называцца Дуева. На думку спецыялістаў, з цягам часу ў выніку дзеяння «дзекання» і «цекання», уласцівых беларускай мове, і атрымалася Дзюдзева.

Іншыя старажылы выказваюць зусім неверагодную версію паходжання населенага пункта. Калісьці князі Радзівілы запрасілі на паляванне французскую пісьменніцу Аўрору Дзюдзеван менавіта ў гэтыя мясціны. Паляванне ўдалося, і ў знак удзячнасці свецкая львіца падаравала кожнаму з леснікоў па стрэльбе. Адсюль і назва — Дзюдзева.

Пра гэты камень на ўскраіне вёскі расказвае старое паданне: некалі на ім прысеў адпачыць Збаўца.

Але, па словах мясцовых жыхароў, свіней у гэтых краях заўсёды было значна больш, чым сабак. Яны вольна гулялі па вуліцы, валяліся ў гразі. У 1961 годзе прыехаў у вёску Георгій Дубінка, які пасля стаў дырэктарам мясцовай школы. У раённым адзеле адукацыі яго папярэдзілі: не здзіўляйся, працаваць будзем у Дзюдзеве. І што б вы думалі, у першы дзень, калі настаўнік ішоў у школу па замежнай снегам вуліцы, сустрэў ад-

кормленага, нахабнага парсюка. Давялося саступіць дарогу. Сапраўды, у вёсцы трымалі шмат свіней. Дзеці пасвілі іх на балоце. Раненька выганялі скаціну на пашу, а позна вечарам вярталіся дамоў. «Цікава нам было, хораша з гэтымі рахманымі жывёлінамі. Купаюцца яны ў лужыне, шукаюць сабе корм, а мы з равеснікамі дзелім тэрыторыю на «царствы», гуляем паміж сабой», — згадваюць мясцовыя жыхары, у якіх за плячыма шэсцьдзесят гадоў.

Падчас вайны кабанчыкі ратавалі не толькі ад голаду. Імі можна было адкупіцца ад паліцаў, немцаў, гарнізон якіх стаяў у суседнім пасёлку Грэск. Тутэйшыя кармілі і партызан, што прыходзілі з лесу. Маладыя хлопцы заглядвалі да дзяўчат на вярчоркі. Адночы хтосьці данёс пра гэта паліцаям. Народных мсціўцаў яны не засталі, але расстрэлялі трох мірных жыхароў. Калі фашысты адступалі, то палілі ўсё на сваім шляху. Старэйшыя жанчыны на ўскрайку сяла накрылі стол з самагонкай, рознымі свінінымі пачастункамі. Самі з іконай у руках упалі на калені і адвялі ад усіх землякоў бяду.

САПРАЎДНАЯ БЕЛАРУСЬ

Дзюдзеўцы заўсёды жылі ў дастатку. Працалюбовых людзей карміла ўрадлівая зямля. Невыпадкава ў вёсцы было сем ветраных млыноў. Збожжа хапала не толькі для свіней, але і для сябе на муку. За гэта і паплаціліся дзюдзеўцы падчас калектывізацыі.

У 1923 годзе ў вёсцы стварылі калгас і назвалі яго «Чырвонае Дзюдзева», першым старшынёй абралі Аляксея Кіршчэню. Пасля вайны слава аб мясцовай гаспадарцы грымела на ўвесь Савецкі Саюз. Калгаснікі ўдзельнічалі ў Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве, атрымлівалі высокія дзяржаўныя ўзнагароды. У сярэдзіне 1970-х калгас здаў пазіцыі, у 90-х стаў стратным. У выніку закрылася свінаферма на дзве тысячы галоў. Затым «Маяк» далучылі да СВК «Леткаўшчына», а Дзюдзева ў 1973-м перайменавалі ў Маяк: непадалёку знаходзіўся аднайменны пасёлак, які ўзнік у савецкія часы. Тады ніхто з жыхароў не выказваў незадаволенасці. Ужо пазней падымалася пытанне аб вяртанні Дзюдзеву гістарычнай назвы. Але мясцовыя актывісты, параіўшыся, вырашылі гэтага не рабіць.

У былым Дзюдзеве, цяперашнім Маяку, жывуць цікавыя людзі, сапраўдныя патрыёты свайго краю. Адна з іх — Ніна Зяневіч. Ніна Аляксандраўна нарадзілася ў гэтай вёсцы. Тут настаўнікамі працавалі яе бацькі. Пасля ўніверсітэта дзяўчына прыехала на малую радзіму, выклала рускую і беларускую мовы. Затым выйшла замуж за ваеннага і паехала па месцы службы мужа ў Татарстан. У 1989 годзе сям'я вярнулася назад, каб даглядаць нямоглых маці і бацьку.

— Мяне заўсёды цягнула ў Дзюдзева. Укладваю сына спаць і замест казкі расказваю яму, што ў Беларусі ёсць такая вёска, дзе свеціцца агеньчык, там жывуць яго дзядуля і бабуля. Мы часта прызджалі ў вёску, і ён яе надта палюбіў. Выходзім з самалёта ў Мінску, а сын і кажа: «Хачу ў Беларусь». «Дык вось яна, Беларусь», — тлумачу яму. А ён у адказ: «Хачу ў Дзюдзева, у сапраўдную Беларусь!». Сын і застаўся тут жыць, працуе медыкам, жаніўся, гадуе траіх дзетак, — кажа Ніна Аляксандраўна.

Маці заўсёды прысылала дацэ і зяцю ў Казань беларускія прысмакі: падсушаныя хатнія каўбасы, клінковы сыр, якімі часта-

валі сяброў, калег, знаёмых. Яны заўсёды здзіўляліся, як можна прыгатаваць такую смакату. У чарговы прыезд беларуская жанчына дала мясцовым жыхарам, як цяпер кажуць, майстар-клас. Навучыла не толькі рабіць свіную каўбасу, але і крывянку, вантрабянку, або, па-дзюдзеўску, — патрашанку. Калі Ніна Зяневіч прыехала з Казані на радзіму, то трымала трох парсючкоў.

Аляксандр і Зінаіда Мяцельскія жывуць у дыхтоўным, прыгожым доме на «Курыным праспекце».

«Такія вышыванія строі надзявалі дзюдзеўскія дзяўчаты ў даўніну», — паведамілі нам у школьным краязнаўчым музеі вучаніцы Караліна КАРПЕЕВА і Ксенія ДЗЕРЫГЛАЗАВА.

— Тут раней было шмат свайкай птушкі, якая вольна гуляла па ваколіцы. Мабыць, таму і назвалі так вуліцу ў народзе, — усміхаюцца гаспадары. — Але і свіней было не менш у людзей. А падсвінакі вырасталі такія, што чатыры чалавекі ледзьве на ўслон усцягвалі. Зінаіда Мяцельская ведала сакрэт, як выгадаваць такога тлустага парсюка:

— Мне сястра параіла падліваць у ежу крыху алею, а затым дозу павялічыць да дзвюх сталовых лыжак. І так да самага забою. Тры разы на дзень карміла свінак, запарвала бульбу, дадала гарбузы, пятрушку, зімой — сушаныя кроп. Вось і раслі як на дражджах.

А цяпер у вёсцы не засталася ніводнага сімвала надыходзячага Новага года — звялі. Непадалёк знаходзіцца свінакомплекс Слуцкага мясакамбіната, і санітарнымі правіламі забаронена трымаць парсюкоў на асабістым падворку.

КАМЕНЬ, НА ЯКІМ АДПАЧЫВАЎ БОГ

У гэтым упэўнены мясцовыя жыхары, расказваючы пра валун.

— Калісьці даўным-даўно ішоў Бог па Зямлі. Дайшоў ён да нашага краю. На полі ляжаў вялікі камень, і Бог на яго абапёрся локцем, каб адпачыць. На ім нават след застаўся. З таго часу валун сталі называць Святым. Людзі хадзілі пакланіцца гэтай святыні, памаліцца каля яе. І дапамагала, асабліва дзецям. Калі людзі хварэлі на перапуд ці мелі праклён, то клалі на камень тое, што ў каго было: каласок, абаранак, сыр пасушаны, — расказала Ніна Аляксандраўна.

Гэты камень і сапраўды незвычайны. Калі будавалі дарогу, то паспрабавалі яго разбіць, на будматэрыялы. Але гэта не ўдалося.

Адбілі толькі адну пласціну, як дошчачку. Незвычайны ён і па працягласці свайго жыцця, яму ўжо 1000 гадоў. Так лічаць навукоўцы. У 2004 годзе яны прызджалі ў вёску. Фіксавалі памеры валуна, кожнай дзірачкі, распітвалі ў старэйшых людзей аб ім.

— Шкада, што цяпер пра гэты святы камень мала хто ведае, забыліся і пра існаванне крыжа каля Святога каменя. Нават сам камень зрушылі са звыклага месца, — уздыхае мая суразмоўніца. — Цімох Санько трактарам прывалок яго пад сваю хату.

Кажуць, што ўсё ж такі ўдалося яго разбіць на тры часткі. Адна з іх ляжыць у канцы вёскі Маяк. Да яе прыходзяць дзеці — пагуляць, дакрануцца рукамі, бо яна цёплая нават у зімовую сцюжу. Тут малія набіраюцца розуму і моцы.

Мясцовыя школьнікі, як сцвярджае педагог Іна Гапановіч, добра ведаюць гісторыю свайго малой радзімы, традыцыі і культуру продкаў. У школе створана сялянская хатка — своеасаблівы музей. Тут сабраны прадметы тутэйшага побыту, народных рамёстваў. Шмат рарытэтных экзэмпляраў. Напрыклад, самаробны драўляны ложак, які выпраціла для музея Ніна Аляксандраўна ў Соф'і Санько. Жанчына пайшла з жыцця, не засталася нават і следу ад яе хаты, падворка. «Стану перад гэтым ложкам ды пагавару з ёй: «Каб ты ведала, Соф'я Пятроўна, што твой ложак, які ты крыху шкадавала аддаваць, захаваўся», — кажа Ніна Аляксандраўна.

На сённяшні дзень вёска не тая, што была. Раней у школе вучылася пяцьсот дзяцей у дзве змены, цяпер — семдзесят чатыры. У населеным пункце налічваецца крыху больш як дзвесце жыхароў. Ёсць тут крама, фельчарска-акушэрскі пункт, Дом культуры. Дырэктар установы Ганна Кіршчэня сабрала ва ўстанове летапіс роднай вёскі. І, як сцвярджае, культурнае жыццё тут па-ранейшаму віруе. Працуюць творчыя

дзіцячы і дарослы калектывы, ладзяцца выстаўкі народнай творчасці, розныя конкурсы, святы вёскі, дажынкi. Самадзейныя артысты выступаюць у населеных пунктах з канцэртамі пад адкрытым небам, не забываюць заехаць з канцэртамі і да бабулек, адзначаюць усе святы. Словам, мясцовая ўстанова ніколі не пустуе і збірае поўную залу. Жыццё ў Дзюдзеве працягваецца.

**Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.**

Мноства ўнікальных дакументаў і фотаздымкаў захоўваецца ў школьным музеі. Сярод іх — перадаваеанне пасведчанне члена таварыства Чырвонага Крыжа і партрэт першага старшыні калгаса «Чырвонае Дзюдзева» Аляксея Кіршчэні.

СЛЕДАМ ЗА ДЗЕДАМ

ЦІ БЫЛО МЕСЦА СВЯТУ ПАДЧАС ВАЙНЫ?

АДЗІНЫ ў свеце мемарыяльны комплекс партызанскай славы «Хаваншчына» (Івацэвіцкі раён) абзавёўся ўласным Дзедам Марозам. Праўда, каб пазнаёміцца з лясным героем, наведвальнікам трэба спачатку яго адшукаць. Карэспандэнты «Звязды» паназіралі за тым, як музейшчыкі з рэгіёна спалучаюць навагодні настрой з патрыятычным выхаваннем.

ПА БАЛОТАХ, ПРАЗ ГУШЧАР

Ні на новых, ні на даваенных картах гэтыя мясціны не пазначаны. Маленькі востраў сярод палескіх балот і канавак схаваны пад высокімі векавымі соснамі і дубамі. У гады Вялікай Айчыннай вайны немцы так і не змаглі знайсці Хаваншчыну. Ды і ў наш час трапіць туды без «связных» нерэальна.

У прызначаны час на ўзлеску побач з самай аддаленай вёскай мы сустракаем з дырэктарам Івацэвіцкага гісторыка-краязнаўчага музея Раісай Горбач і навуковым супрацоўнікам Палінай Арцёмчык. Праўда,

тут больш дарэчна называць іх «связнымі» — бабай Раяй і Полюшкай.

— Зберагчы Хаваншчыну атрымалася дзякуючы самім партызанам, іх жонкам і дзецям, якія жылі тут у 1943—1944 гадах. Пасля вызвалення Івацэвіцкай зямлі ад захопнікаў жыхары ляснога пасялення дамовіліся штогод вяртацца сюды напрыканцы мая, каб ушанаваць памяць загінулых і ўспомніць былое. Раней Хаваншчына «ажывала» толькі ў цёплае надвор'е — турысты маглі ўбачыць побыт партызанаў з красавіка да верасня. Але пасля таго, як у нас пасяліўся Дзед Мароз, з'явілася магчымасць паказаць партызанскі побыт і ў зімовы перыяд.

Музейныя супрацоўнікі кажуць, што многія дарослыя, якія суправаджаюць дзяцей падчас навагодняга квэсту, задаюць пытанне: «Хіба на вайне адзначалі Новы год?»

— Вядома, — упэўнена Раіса Іванаўна і, каб не быць галаслоўнай, тлумачыць: — Напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны ў Брэст прыехала маладая пара — беларускі афіцэр і настаўніца з Тулы. Прыгожыя, закаханыя, з вялікімі планами на будучыню. Здавалася, наперадзе іх чакае доўгае шчаслівае жыццё да сівізны ў валасах. Аднак у першыя ж дні наступлення нямецкіх войскаў афіцэр загінуў, абараняючы Брэсцкую крэпасць. Марыя — так звалі дзяўчыну — кінулася ўцякаць з захопленага горада. Жыла ў навакольных лясах, а пас-

ля трапіла ў партызанскі лагер. Паколькі за плячыма ў дзяўчыны быў педагагічны досвед, мясцовыя камандзіры прызначылі яе піянержатай для дзяцей партызанаў. І яна была пры справе, і ў малых занятках з'явіўся. Тыя, хто жыў у партызанскім лагерах, успаміналі: менавіта Марыя прапанавала адзначыць у лагерах новы 1943 год. На Брэстчыне гэтая традыцыя замацавацца не паспела (Заходняя Беларусь да 1939 года ўваходзіла ў склад Польшчы), а вось у савецкай Туле, адкуль прыехала дзяўчына, спраўляць Новы год з ёлкамі і Дзедам Марозам пачалі яшчэ ў 1936-м.

кожны з гэтых пунктаў стаў часткай квэсту. Дзеці бегалі па сцяжынках, заглядаюць у домікі ў пошуках шыфровак і новых заданняў. Закідаюць «Гітлера» шышкамі і сняжкам, расказваюць антыфашысцкія вершы, спяваюць песні ваеннай пары. З аднаго боку, гэта проста гульня. З іншага, лепшых заняткаў па патрыятычным выхаванні не прыдумаеш. Падчас інтэрактыву сярод дзяцей абавязкова знахо-

дзіцца той, хто шэпча «связным» на вушка: «Добра, што няма вайны!».

Большасць «прыездных» на Хаваншчыну «партызанаў» правальваюцца на апошнім баявым заданні. Апынуўшыся ў пераднавагоднім лесе, яны чуюць зязюліна «ку-ку» і бягуць на яго. Думаюць, быццам гэта сігнал ад самога Дзеда Мароза. Як бы не так!

— Такая неасцярожнасць каштавала групе партызан

жыцця. Яны ўзялі «кукаванне» за апазнавальны сігнал, але не ўлічылі, што зімой зязюлі злітаюць у вырай. Затое здагадлівы нямецкі афіцэр асабліва сці мясцовай фаўны ведаў добра і, пачуўшы ў студзені «ку-ку», хутка вылічыў нашу разведку. Пасля трагічнага выпадку пазыўны змянілі на «уханне» савы, — раскажала баба Рая.

Паблукаўшы па лесе яшчэ крыху, школьнікі пачулі працяглыя глухія гукі. Першым заўважыў Дзед Мароза шасцікласнік Улад Адамовіч.

— Ён стаяў у глыбіні лесу, далекавата ад нашай сцяжкі. Калі б не чырвоная стужка на шапцы, мы б прайшлі міма. У яго нават барада не белая, а шэрая. Такого персанажа ў нашых лясах, дзе ўзімку снегу можа не быць, так проста не выгледзіш, —

падзяліўся ўражаннямі хлопчык.

Партызанскі Дзед Мароз сваім знешнім выглядам адначасова і здзіўляе, і выклікае павагу. Кажуць падпяразаны кулямётнымі стужкамі, штаны-галіфэ, валёнкі... Быццам не да дзяцей збіраўся, а на чарговае баявое заданне.

Святочная ёлка таксама прыцягвае незвычайнасцю. Упрыгожваюць яе цацкі з дрэва і бяросты, саломы, старых нямецкіх газет, пафарбаваных сокам з буракоў і зялёнкі. А на верхавіны — пяціканцовая зорка, выразаная з кансервы і абцягнутая чырвонай тканінай.

ТУЛЬСКІ ПЕРНІК ПА-ПАРТЫЗАНСКУ

Якое свята без пачастункаў? Набегаўшыся па зімовым лесе, пасля вершаў, песень і карагодаў каля ялінкі, самы час пакаштаваць духмянай гарбаты. Гатуюць яе на шасці травах па рэцэпце, які берагуць на Хаваншчыне яшчэ з ваеннага часу. У дадатак ідзе сапраўдная партызанская смаката — цукар-рафінад упрыску, су-

хары і легендарныя пернікі ад Марусі.

— Як сапраўдная тульчанка, да Новага года настаўніца з Тулы задумала спячы пернікі ў нашым лагерах. Сабраўшы на лясной кухні ўсё, што магло пайсці ў ход, — іржанаю муку, мёд, сухія ягады, мак і арэхі, — яна замясіла цеста. Па старой тульскай традыцыі яно выпякала два тыдні. Печак у лагерах не было. Цеста ў строгай сакрэтнасці даставілі ў вёску, там выпякалі пернікі і ўжо гатовыя вярталі на востраў. Захапіўшыся справай, Марыя нават хацела зрабіць свае пернікі фігурнымі — выпякаць на спецыяльнай дошцы. Але партызанскі камандзір дзяўчыну спыніў: «Пачакай. Пераможам у вайне, тады і пернікі фігурныя будуць, і халва, і цукеркі», — расказвае Раіса Іванаўна, якая ў наш час адрадыла старадаўні рэцэпт.

Дзіўна, але сучасныя дзеці, якія прызвычаліся мець на стале ўсё, што пажадаюць на Хаваншчыне з'ядаюць «пачастункі ад Марусі» да апошняй крошкі.

Ганна КУРАК.
Фота Андрэя САЗОНАВА.
Мінск — Івацэвіцкі раён — Мінск.

Извещение о проведении открытого аукциона на право заключения договора аренды земельного участка в г. Кировске 31 января 2019 года

Аукцион состоится 31 января 2019 года в 10.00 по адресу: г. Кировск, ул. Кирова, 80, 2-й этаж, кабинет 34.

№ лота	Адрес земельного участка	Площадь, га	Срок аренды	Целевое назначение земельного участка (назначение в соответствии с единой классификацией)	Кадастровый номер	Стоимость документации (руб.)	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)
№ 1	Могилевская область, Кировский район, агрогородок Жиличи на пересечении улицы Ядловского и улицы Мира	0,1500	25 лет	Для размещения здания специализированного розничной торговли (код 1 16 03)	722581206101000123	1588,13	420,42	84,084

Принимать участие в аукционе имеют право граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица. Допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников – двух и более граждан, индивидуальных предпринимателей, юридических лиц.

При оформлении заявления и соглашения о правах, обязанностях и ответственности сторон желающих принять участие в аукционе представляются паспорт, а также следующие документы: документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на расчетный счет главного управления Министерства финансов Республики Беларусь по Могилевской области № ВУ76АКВВ36007170000180000000, г. Минск ОАО «АСБ Беларусбанк», код АКВВВУ2Х, УНП 700451296 (разовый платеж), с отметкой банка; гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность; индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; представителем индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность;

Представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица; копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования; документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. Представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованием в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованием в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык. Представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованием в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык. Консолидированными участниками для участия в аукционе представляются также оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе. Уполномоченное лицо (его представитель) предъявляет доверенности, выданные гражданами, индивидуальными предпринимателями, юридическими лицами, заключившими договор о совместном участии в аукционе. Представителем уполномоченного лица дополнительно предъявляется доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, либо документ, подтверждающий полномочия должностного лица.

Информация

- 1) Условия инженерного развития инфраструктуры: в соответствии с проектно-сметной документацией.
- 2) Условие проведения аукциона – наличие не менее двух участников.
- 3) Условие предоставления земельного участка в аренду: в двухмесячный срок со дня государственной регистрации возникновения права на земельный участок получить в установленном порядке архитектурно-планировочное задание и технические условия для инженерно-технического обеспечения объекта строительства, разрешение райисполкома на проведение проектно-изыскательских работ, разработку строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 2 года.
- 4) Порядок осмотра на местности земельного участка: выезд по желанию, предварительное ознакомление с лотовой документацией всем желающим.
- 5) Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона обязан в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона или признания аукциона несостоявшимся внести плату за право заключения договора аренды земельного участка, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, оплатить расходы по публикации извещения в средствах массовой информации и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона.

6) В предусмотренных законодательством случаях участниками аукциона уплачиваются штрафы: до 100 базовых величин (начальная цена предмета аукциона менее 500 базовых величин). Конкретные размеры штрафов прописываются в соглашениях о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, заключаемых с участниками аукциона.

Заявления и документы принимаются уполномоченной организацией (отдел землеустройства Кировского райисполкома) по адресу: г. Кировск, ул. Пушкинская, 21а, каб. 6, в рабочие дни с даты опубликования извещения с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Последний день приема заявлений – 28.01.2019 года до 17.00. Контактный телефон в г. Кировске (8-02237) 24-8-57

НОВЫ ГАСПАДАР СТАРОГА МЛЫНА

Францішак ЖЫЛКА — адзін з тых людзей, хто, пэўна, душой адчувае жыццядайную энергію роднай зямлі, месцаў, дзе нарадзіўся, ды вялікую карысць ад іх. Таму і ўзяўся аднавіць вадзяны млын у аграгарадку Жодзішкі, што на Сморгоншчыне. Млынам, дарэчы, валодаў дзед Францішка Баляслававіча па маці ў першай палове мінулага стагоддзя. А ўзведзены ён у 1781 годзе. Дзякуючы намаганням і сродкам спадара Францішка на базе вадзянога млына цяпер створаны культурна-вытворчы асяродак. У «Жылкаў млын» едуць тыя, хто жадае адкрыць для сябе неспазнаную Беларусь з яе даўнімі традыцыямі, майстэрствам і вынаходкамі сучасных майстроў, якія не могуць жыць без творчага выяўлення на карысць малой радзімы, наогул Бацькаўшчыны.

Хто наведвае Музей вадзянога млына XVIII стагоддзя — той вялікую асалоду мае ад судакранання з прыгожай мінуўшчынай беларусаў, працавітых, ахайных, для якіх эстэтыка ў побыце была стылем жыцця. Так жылі бацькі Францішка Жылкі, яго дзяды і прадзеды. У памяць пра іх, пэўна, і ўзяўся мінскі прадпрымальнік ствараць музей пры адноўленым вадзяным млыне. Там пакажуць і раскажуць, як млын дзейнічае, пазнаёмяць з

падаўся на першы погляд. Сустрэкаліся мы двойчы ў яго невялічкім, з густам абсталяваным пакой кіраўніка фірмы «Фра-Міл», дзе на пачэсным месцы пажоўкля ад часу фотаздымкі родных яму людзей, якія даўно ў іншым свеце. А калі наш візаві адчуў давер да нас, размова пацякла, забруіла, як чысты ручай. Чамусьці менавіта з ціхаю, нязвонкаю вадою хочацца параўнаць яго манеру весці гаворку. Ці з тою вадой, што ліецца з во-

Францішак ЖЫЛКА.

вывучыцца на штурмана — вялікі караблі, мора... Але тата не даў «дабро»... Пасля інстытута два гады ў арміі служыў — у Пружанскім раёне, станцыяй па рамонце тэхнікі кіраваў. І пасля ў Мінску пайшоў працаваць у аўтапарк № 7, дзе вырас да начальніка майстэрні. Потым прапанавалі мне пасаду галоўнага інжынера ў аўтапарку ў Сморгоні. Там тры гады адпрацаваў, з будаўнікамі нямала рабілі — таму я добра ведаю і гэтую справу.

Кожны жыццёвы досвед — не лішні...

Жонку сваю ў Сморгоні на балоце знайшоў! (Смяецца.) У журавіны разам ездзілі. Прычым на вялікім такім балоце пазнаёміліся, помніцца: як ідзеш, то ўсё пад табой хістаецца. Алёна Мікалаеўна мая, у дзявоцтве Мельнік, тады была студэнткай медінстытута, у яе бацькі з Залесся — таго самага, дзе аднавілі сядзібу Міхала Клеафаса Агінскага. Там і пажаніліся мы... А калі мне прапанавалі працу ў Міністэрстве аўтамабільнага транспарту, начальнікам аддзела ў тэхнічнае ўпраўленне, — пераехалі ў 1980-м у сталіцу.

Не надта падабалася мне працаваць з паперамі. Але ў мяне сіла волі ёсць. Вывучаў загады, пастановы — усю нарматыўную базу. Бо разумеў, што як кіраўнік аддзела павінен гэта ведаць. І ўсё ж, працуючы ў міністэрстве, марыў перайсці куды бліжэй да машын і людзей. Калі ў 93-м усё парушылася, з міністэрства вырасьці сысці: арганізаваць нешта сваё. З таго часу і бярэ пачатак кампанія «Фра-Міл».

Кожны жыццёвы досвед — не лішні... Ужо 25 гадоў мы забяспечваем абуткам конныя спартыўныя школы... Калі браць па пяцібальную сістэму, то працуем недзе на чацвёрку: гэта калі па заходнеўрапейскіх стандартах ацэньваць. З 2002 года ўдзельнічаем пастаянна ў міжнародных конных выстаўках у Маскве і Санкт-Пецярбургу. З Масквою таксама супрацоўнічаем, вырабляем боты для кавалерыстаў, для ганаровай варты.

І ў Беларусі цяпер рота ганаровай варты — у нашых ботах. Матацыклетны эскорт — таксама. Прычым ва ўсіх гэтых падраздзяленнях розныя мадэлі абутку. Для матацыклістаў, напрыклад, я асабіста дапамагаў мадэль распрацоўваць — бо і сам еджу на матацыкле: як аматар, байкер так званы. Мне прыемна, што і прэзідэнту Туркменістана, калі ён у нас быў, спадабаліся боты беларускага мотаэскорта. Вельмі хутка пасля яго візіту — праз некалькі дзён — іх у Ашхабад заказалі 50 пар. І для ганаровай варты туды — таксама рабілі. З Казахстанам яшчэ супрацоўнічалі. Так што слава пра нас добрая па свеце ідзе.

Вясковое дзяцінства маё з коньмі праходзіла. І цяпер еджу. Гэта ва Ураджайнай, каля Сеніцы — там працуе мінская абласная конна-спартыўная школа, ёсць конна-спартыўны цэнтр. Па выхадных туды час ад часу на матацыкле прыязджаю — і на каня перасаджваюся. Дарэчы, я ў байкерскіх злётах таксама ўдзельнічаю.

Мары здзяйсняюцца

У мяне ўсё жыццё была мара такая: мець свой матацыкл. Дазвол на кіраванне мапедам маю з 16 гадоў. Тады ж многія каталіся без правоў. Але я чалавек законапашушчаны: трэба — значыць, атрымаў. У 60-я гады. Але матацыкл набыць не мог: то грошай не было, то заняты быў працай, то

ўмоў, дзе трымаць яго. Матацыкл сабе купіў у 60 гадоў.

Дзядуля, татаў бацька, калі жыў з ім у Стаўбуцэве, мне шмат вельмі даў — у сэнсе мужчынскага выхавання. У цэлым вучоба, настаўленні, маральныя прынцыпы — гэта ўсё ад дзядулі. Да 14 гадоў мы з ім кантактавалі. Ён чалавек моцны быў — і землямі ж да калгасаў валодаў. Я шмат часу з ім праводзіў. І ў лес па грыбы, і па гаспадарцы — касіць, араць — усю

вясковую працу, усё з ім. Трэба ўсё ўмець — па-іншаму ў вёсцы не пражыць.

Цяга да бізнесу, відаць, у мяне ад нараджэння — па генах перадалася. Я малым, можа які клас чацвёрты-пяты, ужо рабіну на продаж збіраў. Мяшкімі здаваў нарыхтоўшчыкам. Потым трусю гадаваў... Так што задаткі развіваліся.

У мяне былі раней прапановы па бізнесе, каб вялікія грошы зарабляць. Але вялікія грошы — гэта вялікія праблемы. Найлепей — працаваць спакойна. Для душы. І мне сапраўды цікава боты для коннікаў шыць. Бо я ведаю: у гісторыі савецкай Беларусі ботаў для коннікаў ніхто не шыў. Цэнтралізавана ўсё для спартсменаў з Расіі прывозілася. Дарэчы, і зрабіць боты лепшыя, чым рабілі раней, — таксама прэстыжна. А боты для ганаровай варты шыць — нам гонар.

Слоў

на вецер не кідаю

У нас працуе чалавек 40, ёсць і стаматалагічная лякарня, прычым яна — беларускамоўная... Урэшце, імкнёмся працаваць рэнтабельна. Мы за 25 гадоў ніколі не затрымлівалі выплаты падаткаў — у мяне прынцып такі. Падаткі — на першым месцы, на другім — зарплата работнікам. Максимум, што бывала за 25 гадоў, — ну тыдні на два затрымлівалі.

«Майму роду амаль 200 гадоў».

экспацыяй збожжа і хлеба. Яшчэ ў Жодзішках можна сваімі рукамі змалоць збожжа на муку, вырабіць гаршчок з гліны, саткаць на кроснах палатно...

Нам было цікава пачуць версію пра другое жыццё млына ад самога Францішка Жылкі. І ўвогуле: што падштурхнула яго скіраваць увагу на родны кут?

— Увесь час, — раскажаў ён, — бываў і бываю ў родных мясцінах, на радзіме. Там і бацькі мае заўсёды жылі: мама толькі ў 2015 годзе памерла. Я да яе пастаянна ездзіў у Стаўбуцэва. У Жодзішках раз на год у ліпені праходзіць вялікі парафіяльны фест святой Ганны. Неяк сабраліся браты маміны і нас з мамаю, з жонкаю маёй запрасілі. Тады за святочным сталом браты гаворку пра млын пачалі: што развальваецца, прападае — шкада, бо гэта ж нашаму роду належаў калісьці... Тады я і паабяцаў, што ўсё зраблю. На наступны дзень перажываў крыху: і навошта ж я так сказаў?... Гэта ж такая адказнасць... Але зрабіў. Нават брукаванку каля млына... А ў Стаўбуцэве капліцу паставілі пры скрыжаванні дарог, якраз на тым месцы, дзе раней, перад вайной, мой дзядзька Францішак, у гонар якога я і названы, ставіў дубовы крыж.

І цяпер новы гаспадар старога млына працягвае даўнія млынарскія традыцыі, а ў пару новага ўраджаю свежым духмяным хлебам частуе гасцей у Жодзішках.

Стрыманы, сціплы, няспешны і нават крыху асцярожны... Адразу не раскрываецца спадар Францішак... І не спяшаецца нешта паабяцаць. Як кажучы псіхолагі: тыповы беларускі характар. Такім ён

зера на кола адноўленага млына. У ёй няшмат экспрэсіі, так званай экстравертнасці, як і ў гэтым чалавеку ні кроплі — напаказ. А моц і сіла ўнутры яго жывуць. І яны, сапраўды, ад каранёў малой радзімы. Урэшце мы яе адчулі. Спадзяёмся, і чытач, якому прапануем асобныя моманты нашай размовы, убачыць у Жылку патрыёта Радзімы, чалавека, для якога гонар — не словы, а справы.

Ад каранёў тых — сіла

Нарадзіўся я ў вёсцы Стаўбуцэва 2 снежня 1951 года. Мой прадзед з чатырма сынамі туды прыехалі ў 1900 годзе, выкупілі ўвесь засценак панскі — там і пасяліліся. Паводле маіх даных, роду нашаму 200 гадоў. З некаторымі перапынкамі жыў я то ў Стаўбуцэве, то ў Жодзішках — там бацькі мае, Баляслаў і Соф'я іх звалі, усё жыццё і працавалі.

Колькі сябе памятаю — я не з сарамлівых. Але ў школе, напрыклад, як мама згадвала, у лужыну залезці не мог. Чысценькі быў, і мама заўсёды мяне апранала так акуратна. Пасля школы паступіў у Беларускі інстытут механізацыі сельскай гаспадаркі (цяпер Беларускі аграрна-тэхнічны ўніверсітэт. — Аўт.). Вывучыўся на інжынера-механіка па арганізацыі і тэхналогіі рамонтна машын. Дыпломны праект рабіў на Дзяржынскім аўтарамонтным заводзе. Увогуле хацеў

Той самы млын.

Мова справаводства ў кампаніі — руская, але з 1993 года, з самага пачатку, усе шыльды, аб'явы, прэйскуранты робім па-беларуску. Стаматалагічная лякарня — беларускамоўная. Адміністрацыя працуюць па-беларуску, часткова і дактары. І нават даём зніжку пацыентам — пяць працэнтаў тым, хто па-беларуску размаўляе. Я лічу, што варта ўсяляк, хай сабе і так, заахвочваць людзей роднаю мовай карыстацца, тым больш што яна ў нас — дзяржаўная.

Я з самага пачатку, ад нараджэння размаўляю па-беларуску. З мамаю ўвесь час дома мы так гаварылі. Экзамены ў інстытут здаваў па-беларуску: матэматыку, фізіку... У мяне дзве дачкі, пяцёра ўнучак. Яны ўжо рускамоўныя, а з жонкай мы па-беларуску гаворым.

Слоў на вецер не кідаю. Паабяцаў — імкнуса выканаць. Альбо не абяцаю. І такіх прынцыпаў стараюся прытрымлівацца.

Гутарылі Валянціна і Іван ЖДАНОВІЧЫ.

Г. Занкавіч.
Курсанты акадэміі МУС
у час прысягі на плошчы Дзяржаўнага Сцяга.

ЖЫЦЦЁ

У рэдакцыі газеты «Звязда» працуе пяць фотакарэспандэнтаў. Заўважце, не фатографай (як гэта нярэдка кажуць у іншых выданнях), а фотакарэспандэнтаў. Асабіста я за тое, каб менавіта так называць маіх калег па аб'ектыве. Як жа па-іншаму, калі кожны — не толькі прафесійна валодае фотакамерай, але і шукае, прапануе ў друк актуальную інфармацыю. Прычым робіць гэта аператыўна, дакладна, вобразна. Карацей кажучы, як таго патрабуюць традыцыі найстарэйшай беларускай газеты.

Г. Занкавіч.
Дзень Перамогі — дзень памяці.

А. Кляшчук.
Беларускі памер!
(на святкаванні 70-годдзя БелАЗа
у Жодзіне).

А. Кляшчук.
Святкаванне Дня святога Роха
(вёска Кавальцы Дзяржынскага раёна).

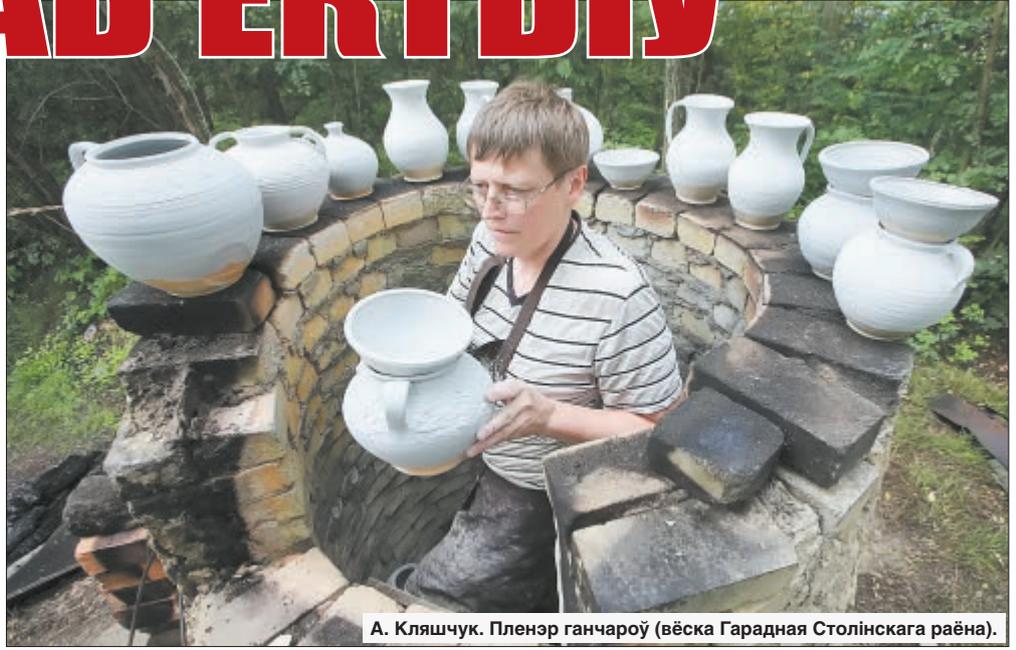
Я. Пясецкі. Карані і крона (фальварак Ракуцёўшчына,
дзе штогод ладзяць свята паэзіі, прысвечанае Максіму Багдановічу).

ПРАЗ ФОТААБ'ЕКТЫЎ

Фотапяцёрка стварылася ў «Звяздзе» нядаўна. Памятаю часы (а ў рэдакцыі я працую амаль сорак восем гадоў), калі для патрэб штодзённага выдання хапала двух фотамайстроў. Але ж калі гэта было?! Тады чорна-белыя фотастужкі з далёкіх раёнаў Беларусі ў рэдакцыю везлі шмат гадзін, яшчэ не адна гадзіна патрэбна была, каб праявіць плёнку, надрукаваць і высушыць папяровыя здымкі... Аператыўнай фотайнфармацыі фактычна не існавала (за выключэннем адлюстравання звышважных падзей «дзяржаўных і міжнародных маштабаў»). Сучасныя тэхналогіі дазваляюць

сёння перадаць гатовыя фотарэпартажы з самага далёкага месца адразу на сайт газеты або амаль што ў цэх друкарні. Але ж і ў лічбавую эпоху фатаграфіі на першым месцы застаюцца ранейшыя патрабаванні «здымаць фотаапаратам, бачыць сэрцам». Звяздоўская фотапяцёрка прадстаўляе на гэтым газетным развароце некаторыя фотаздымкі са свайго архіва 2018 года — спыненыя імгненні значных падзей і самых звычайных побытавых сітуацый. Гэтыя фота — нібы рознакаляровыя кавалачкі мазічнай карціны, расказу пра наш час. Яўген ПЯСЕЦКІ.

А. Кляшчук. Пленэр ганчароў (вёска Гарадная Столінскага раёна).

Т. Ткачова. Вера Перапечка з Валожнына — калекцыянер адзення мінулых часоў.

Г. Занкавіч. Разам весела бегчы (на маршруце Мінскага паўмарафону).

Я. Пясецкі. Гуляйма! (у пасёлку Акцябрскі на X Міжнародным фестывалі фальклору «Берагіня»).

А. Кляшчук. Першы трывалы лёд — падзея для рыбакоў.

А. Сазонаў. Стыхія агню і металу (на свяце кавальскага майстэрства).

Я. Пясецкі. Паслухайце мяне... (на Рэспубліканскім конкурсе юных чытальнікаў).

СВЯТОЧНЫЯ ЦУДЫ ДЛЯ ТЫХ, КАГО МЫ ЛЮБІМ

Хітрыкі спадара, які кладзе падарункі пад ялінку

Набліжаецца самае любімае свята — Новы год. А калі задумацца, за што мы яго так любім? За чаканне нейкіх перамен? Безумоўна. За святочны стол з рознай смакатой? Яшчэ б! Хто не любіць гэтыя салаты, мясныя стравы, заліўную рыбу і, хоць раз на год, ікру чорную і красную? Усе любяць, аб чым гаварыць. А зьяне гірлянд, ноч, таямнічасць — адразу ўспамінаецца музыка з балета «Шчаўкунок», чароўныя казкі, неверагодныя падзеі. Проста ўсярэдзіне ўсё замірае: а калі і са мной адбудзецца нешта асаблівае?

А што яшчэ? Што самае важнае забыта? Падарункі, сябры! За што мы любім з дзяцінства гэтае свята, дык гэта за падарункі, якія дорацца і дзецям, і дарослым. І ўсе чакаюць з нецярпеннем: чым парадуюць яго блізкія, чым здзівяць на гэты раз?

Задача сур'ёзная, і падыходзіць да яе трэба адказна. У кожнага з нас ёсць наконт гэтага сваё меркаванне, маецца ўласны вопыт, як дарыльшчыка, так і атрымальніка. Супрацоўнікі «Звязды» Сяргей Куркач і Сяргей Кулакоў вырашылі з гэтай нагоды падзяліцца сваімі думкамі. Спадзяёмся, і вам будзе цікава.

Трымай хвост абаранкам

С. Кулакоў: Як па мне, дык падарункамі трэба проста завальваць. Дзяцей, вядома, у першую чаргу. Але і для дарослых кашалька не шкадаваць. Не той выпадак, каб выяжджаць па дробязі. Вядома, з якім радасным нецярпеннем усе чакаюць гэтага свята. І не трэба гэта чаканне падводзіць.

С. Куркач: Ага, завальваць. Гэта значыць, купляць усё, што ні пажадае маё дзіця? А ў мяне іх трое. І фантазія ў іх працуе — будзь здароў! Я так не тое што адну зарплату патрачу, а мне і дзвюх не хопіць. А яшчэ жонка з яе асабістымі жаданнямі...

С. Кулакоў: Пачайка, пачайка. Па-твойму, атрымліваецца, наогул нікому нічога дарыць не трэба? Маўляў, толькі пачні, адразу згалееш. Лепш абысціся святочным сталом, цукеркамі, хлапушкамі на крайні выпадак — і ўвесь Новы год? А як жа чаканне сюрпрызу ад таты? А на працягу года ты хіба нічога не абяцаў? Думаеш, яны не памятаюць і не чакаюць, што знойдуць нешта цудоўнае пад ёлкай? А ты наогул ёлку ставіш?

С. Куркач: Крыўдзіш! Вядома, стаўлю. Кажу ж, трое дзяцей. Без ёлкі ніяк. Прычым я аддаю перавагу ёлцы натуральнай, а не якой-небудзь штучнай, якую кожны год дастаеш з кладоўкі. А ведаеш, колькі яна каштуе, жывая? Дрэўца памерам да метра — да васьмі рублёў, ад метра да двух — 10 рублёў, два-тры метры — каля пятнаццаці рублёў. Гэта мінімальныя цэны. А зараз можна набыць яшчэ і ёлачкі ў кадках — лясныя гаспадаркі зрабілі такое новаўвядзенне. Уяўляеш, як выдатна! Увесну яе можна пасадзіць назад, у глебу. Каштуе гэта задавальненне ад 25 рублёў.

С. Кулакоў: Табе на тваё шматдзетнае сямейства двухметровая прыгажуня патрэбна. Але ты, нябось, эканоміш, купіш галінку, не большую за метр?

С. Куркач: А вось і не адгадаў. Я куплю метра паўтара. Але сжаномлю, тут ты маеш рацыю. Я яе 31 снежня куплю, пасля абеду. Яны тады ва ўлёт ідуць — за паўцанні! Дзеці маю гэтую хітрасць ведаюць і рыхтуюць

ца. Да 31-га Новага года ўсё роўна ж няма, а напярэдадні — сапраўднае свята. Пах ігліцы, усе разам прыбіраюць ялінку, весялоць, жарты — што яшчэ трэба?

С. Кулакоў: Ну добра, тут усё зразумела. Але дзеці твае чагосьці асаблівага чакаюць...

С. Куркач: Мы з жонкай увесь год прыслухоўваемся да нашых дзяцей, якія заўважаюць аб сваіх жаданнях: аднаго ім хочацца, другога... Бывае, што і купіш, калі ёсць неабходнасць. Але калі гэта нешта нятаннае ці не вельмі важнае, можам сказаць, што гэта занадта дорага. А самі запамінаем і пакідаем такія пакупкі да любімага свята. Напрыклад, мая сярэдня дачка, 15-гадовая Насця, займаецца танцамі. Ёй для заняткаў, і не толькі, хочацца займаць новыя красоўкі — толькі пра іх думае. Дык вось, я іх куплю. А каштуюць яны як зімовыя боты. Усё роўна куплю! Таму што для справы.

С. Кулакоў: Калі б проста пахваліцца перад сяброўкамі — не купіў бы?

С. Куркач: Вядома не. А для 10-гадовага сына ў мяне ёсць гульня — «Манаполія». Яна мне наогул бясплатна дасталася, прэзентавалі па працы. Пашанцавала. Але я яе схваў. А першага студзеня мы ў гэтую гульню разам пагуляем.

С. Кулакоў: Па прынцеце «галоўнае, каб гэта спатрэбілася»?

Паспех — людзям на смех

С. Куркач: Вядома. А навошта, каб гэты падарунак дзесьці запыліўся? Вось, мне падарылі каменчыкі са стэатыту, для астуджвання віскі, нятанна, між іншым. Прыгожыя каменчыкі, скрынчачка з лакаванага дрэва.

Любата. А карысці? Не вельмі. Ну, астудзіў я адзін раз гэтымі каменчыкамі нешта, а потым пра іх і забыўся. Тым больш што лёд ёсць пад рукой. Ляжыць цяпер гэты прыгожы бескарысны падарунак на паліцы, і не ведаеш, што з ім рабіць.

С. Кулакоў: Не, камяні для віскі — выдатны падарунак. Ты, напэўна, ніколі віскі добры не піў. Для чаго гэтыя камяні, ведаеш? Для таго, каб пры астуджванні напоі не губляў градус. А што твой лёд? Разбавіў, як вадой, і ўжо не віскі, а кампот.

С. Куркач: Добра, забудзем пра камяні. А вось мне падарылі падсвечнік дзіўнай формы і вялізнага памеру. Калі дарылі, я па традыцыі выказаў вялікую радасць. Але потым не ведаў, што з гэтым падарункам рабіць. Зусім недарэчная і бескарысная рэч. Так і ляжыць у кладоўцы. Выкінуць шкада, а выкарыстоўваць немагчыма.

С. Кулакоў: Зараз зразумела, адкуль у цябе гэтая рацыянальнасць. Сумны вопыт атрымання падарункаў?

С. Куркач: І гэта таксама. І нежаданне расходаваць лішняе — калі можна абысціся меншым з большай карысцю.

С. Кулакоў: Усё ты эканоміш, эканоміш. Не, каб размахануся і ўсім ад душы, не лічачыся з выдаткамі. Цяпер столькі магчымасцяў: у краму зойдзеш — вочы разбягаюцца. Зайшоў, набраў усім поўныя сумкі — і прыйшоў

дадому, як Дзед Мароз. Уяўляеш, колькі ў тваіх дзяцей будзе шчасця?

С. Куркач: Ніяк ты не можаш зразумець. Я сам жыю рацыянальна і дзяцей сваіх спрабую гэтаму навучыць. Дарэчы, жонцы сваёй падару пыласос. Наш стары зусім нешта мне не падабаецца.

С. Кулакоў: Ты яшчэ жонцы пантофлі падары з

дзень нараджэння. І прас на 8 Сакавіка! Вельмі рамантычныя падарункі.

Усё жыццё — гульня

С. Куркач: Добра, пыласос так куплю, без нагоды. А для дзяцей я яшчэ вось што прыдумаў. Падарункі дорацца не проста з рук у рукі, а ляжаць пад ёлкай. Але зноў жа, усё не так проста. Бярэш скрынку, адчыняеш, а там запіска. Такі своеасаблівы квест, у духу часу. Што нам ад дзяцей адставаць? У запіскі паказаны след, дзе шукаць наступную падказку. Часам знайсці падарунак бывае даволі складана. Затое як дзецям цікава! І колькі радасці, калі дабяруцца нарэшце да таго, што шукалі. Інакш кажучы, часам важны не толькі падарунак, але і тое, як яго ўручыць.

С. Кулакоў: Але і зноў ты эканоміш. Бо можна заказаць Дзед Мароза, які выдатна справіцца з гэтай задачай.

С. Куркач: Разумны! Бацьку я ў інтэрнэце, колькі каштуе гэтая радасць. Цэны скачуць у залежнасці ад часу заказу, працягласці і тыпу праграмы. Танней за ўсё можна было заказаць з'яўленне чароўнай кампаніі да 20—25 снежня. У апошнія дні перад Новым годам цэннік, як правіла, большы на 20—40%. Самыя высокія цэны на паслугі Дзед Мароза і Снягуркі традыцыйна 31 снежня, асабліва ўвечары. Дык вось, віншаванне ад казаных персанажаў працягласцю 15—20 хвілін абыдзецца ў 40—100 рублёў, дзе максімум — 100 рублёў — будзе 31 снежня. А віншаванне даўжынёй у гадзіну будзе каштаваць 140—400 рублёў. Як табе такое?!

С. Кулакоў: Уражвае. Можна, ты часам і маеш рацыю. Але ўсё ж такі блізім людзям хочацца зрабіць падарунак ад душы... Дарэчы, а пра бацькоў мы з табой забыліся. Вось мой бацька, чалавек старой загартоўкі, не прывык да падарункаў. І заўсёды казаў, што яны яму не патрэбны, тым больш на Новы год. Але калі я падарыў яму, журналісту з 45-гадовым стажам, раскошны штодзённік у скураной вокладцы і стыльную ручку, ён быў крануты да слёз. І цэлы вечар не выпускаў падарунак з рук.

С. Куркач: Выдатна. Залік табе. А мае бацькі жывуць у іншым горадзе. На Новы год мы стэлефануемся, віншваем адно аднаго з гэтым святам — і ўсё. Але гэтым разам я вырашыў падрыхтаваць ім сюрпрыз. Напісаць ліст і адправіць па пошце. Але ліст незвычайны. Кожны член нашай сям'і будзе віншаваць маму і тату (для маіх дзяцей — бабулю і дзядулю) асобна, і кожны напіша тое, што лічыць важнымі і патрэбным. Гэта будучы і словы віншавання, і добрыя пажаданні, і справаздача аб дасягнутым за год. Кожны падзеліцца з імі чымсьці патаемным... Проста званок па тэлефоне забудзецца, а ліст будзе перачытвацца шмат разоў.

С. Кулакоў: Зноў выкруціўся. А ў прынцеце, думка выдатная! Калісьці мы толькі так і віншавалі адно аднаго. Мае лісты і паштоўкі з арміі да гэтага часу ў бацькоў захоўваюцца.

Сяргей КУРКАЧ, Сяргей КУЛАКОЎ.

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении открытого аукциона

Лот № 1. Автомобиль Peugeot Boxer AT2203, инв. № 828, номер кузова VF3YEBMF12189664, цвет – синий, г. в. – 2013, тип – автобус вагон. Начальная цена продажи: 8 875,68 бел. руб. с учетом НДС. Сумма задатка: 887,57 бел. руб.

Дата, время и место проведения аукциона: аукцион состоится 31 января 2019 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352. Последний день подачи заявок и внесения задатка: 30 января 2019 года до 15.00. Аукцион может быть отменен в любое время, но не позднее, чем за три дня до даты аукциона

Расчетный счет для внесения задатка: получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с IBAN BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, В/С банка BPSB2X

Продавец: РУП «Могилевское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру», г. Могилев, ул. Езерской, 4А, тел. 42-37-00

Организатор аукциона: Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352, тел. +375 222 72-41-14

Порядок проведения аукциона: для участия в аукционе приглашаются резиденты и нерезиденты Республики Беларусь, которые внесли в установленном порядке задаток для участия в аукционе, своевременно подали заявление на участие в аукционе со всеми необходимыми документами, заключили с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон. Лот продается без условий на открытом аукционе с применением метода повышения начальной цены, с шагом пять процентов от предыдущей названной аукционистом цены. Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену. Единственным участником имеет право приобрести объект продажи по начальной цене, увеличенной на 5%

Срок и условия оплаты: победитель аукциона уплачивает вознаграждение за организацию и проведение аукциона включающее в т. ч. затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона. Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) календарных дней со дня подписания протокола аукциона подписать договор купли-продажи предмета аукциона. Оплата предмета аукциона производится на условиях заключенного договора купли-продажи. Внесенный Победителем аукциона задаток засчитывается в счет оплаты предмета аукциона

Дополнительную информацию можно получить по тел.: +375 29 624-26-25; +375 29 550-09-56

В связи с реорганизацией филиала «Электромонтажкомплект» ОАО «Белэлектромонтаж» путем присоединения к Исполнительному аппарату ОАО «Белэлектромонтаж» (протокол № 19 заседания наблюдательного совета ОАО «Белэлектромонтаж» от 05.09.2018 г., приказ ОАО «Белэлектромонтаж» от 26.11.2018 № 203) первичная профсоюзная организация филиала «Электромонтажкомплект» ОАО «Белэлектромонтаж» прекращает деятельность.

Требования кредиторов могут быть заявлены в течение 2 месяцев с момента опубликования настоящего сообщения по адресу: 220075, г. Минск, пер. Промышленный, 14.

УНП 102293937

РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает об отмене продавцом аукциона, назначенного на 10.01.2019 в 14.00, по продаже имущества ОАО «АМКОДОР» – управляющая компания холдинга» (извещение в газете «Звязда» 27.12.2018).

УНП 190055182

Комитет «Брестоблимушество» 17 января 2019 г. проводит электронные торги по продаже незавершенных строительством незаконсервированных объектов недвижимости мясокомбината, начальная цена по которым снижена на 80%, расположенных по адресу: г. Барановичи, ул. Слонимское шоссе, 43.

Более подробную информацию можно получить на официальном сайте комитета «Брестоблимушество» brest-region.gov.by. Справки по телефонам: 8 (0163) 425857; 8 (0163) 412924.

УНП 290484932

Адной студэнткай менш? Адной студэнткай больш!

Перакідваю апошнія лісткі календара 2018 года. На душы і сумна, і ў той жа час радасна. Сумна ад таго, што жыццёвы запlechнік пацяжэў на 365 дзён, а гэта вельмі адчувальна, калі табе не 20 і нават не 40. А радасна ад таго, што пражытыя дні разам з хваляваннямі і трывогамі прынеслі ні з чым не параўнальнае пачуццё гонару за поспехі маіх любімых унучак.

Мяне заўсёды вельмі радавала, што яны, Волечка і Ксеня, растуць у сям'і (найперш бацькоў, вядома), дзе пануюць узаемная павага і клопат, шчырая душэўная гармонія.

Нарадзіліся дзяўчкі з розніцай у шэсць гадоў. Абедзвюх мы вельмі чакалі, абедзвюх з палёнак дапамагалі няньчыць, пакрысе прывучаць да працы...

Хутка яны павырасталі: старэйшая сёлета скончыла факультэт міжнародных

адносін Белдзяржуніверсітэта, малодшая — дзевяць класаў нашай Бярэзінскай гімназіі.

Большая вучылася на платнай аснове і таму не магла разлічваць на размеркаванне. Яе, як тое бусяня, выпіхвалі з гнязда ў невядомасць: паспее раскрыць свае крылы — значыць, паляціць...

Адно крыху супакойвала: дыплом аб вышэйшай адукацыі, валоданне дзвюма замежнымі мовамі — англійскай і італьянскай — няўжо такі малады спецыяліст застанецца незапатрабаваным? Дзякаваць богу, нашы надзеі спраўдзіліся: Вольгу запрасілі на працу ў адну сур'ёзную кампанію.

Перажывалі мы сёлета і за нашу малодшую, бо Ксеняка загарэлася ідэяй паступіць у ліцэй пры БДУ. Для гэтага яна штотдня не выпускала, можна сказаць, кніжак, не спала начамамі. Я вельмі шкадавала яе: думала, крыў бог, не па-

шчасціць! Гэта ж будзе такая душэўная траўма... Але настойліваасць спрацавала і тут. Ксеня спраўдзіла свае мары: паступіла вучыцца, пераехала ў Мінск. Якое ж гэта было шчасце для ўсіх!

Цяпер наша студэнтка старанна вучыцца, жыве ў інтэрнаце, ёй вельмі падабаецца сама атмасфера, якая пануе ў ліцэі, паважлівыя адносіны паміж выкладчыкамі і студэнтамі. Усе там, як расказвае ўнучка, вельмі ветлівыя, добразычлівыя, многія размаўляюць па-беларуску... Унучка наведвае драмгурток, удзельнічае ў выпусках ліцэйскай газеты.

...Вось гэтымі падзеямі і запомніцца адыходзячы год. А ўсё астатняе — змена каровы на казу, страта 12 пчаліных сем'яў, хваробы і нават зламаныя ключыца — не так ужо і важна.

**Ніна Бурко,
в. Капланцы, Бярэзінскі раён.**

У КРУЗЕ ПЕРШЫМ

...Ці магла я падумаць, што мой 2018-ы пачне свой адлік зусім не з 1 студзеня, а з 6 сакавіка, калі прывабная доктарка, зазірнуўшы ў адказ з лабараторыі, абвясціла: «На жаль, у вас анкалогія. Папярэдне — другая стадыя... Але ж мы будзем змагацца, праўда?»

Праўда... Але праўда і ў тым, разважала я па доўгай-доўгай дарозе дамоў, што, аказваецца, ты можаш штогод наведаць жаночы кабінет, рабіць УГД, мамаграму... Кожны месяц узірацца ў люстэрка — ці аднолькавыя твае грудзі, ці не з'явілася, на іх далікатнай скуры нешта падобнае на зморшчаную плямку, ці не перакочваецца пад пальцамі цвёрдая гарошына...

І ўсё роўна праз год — як жа гэта мала! — апынуцца ў кабінете анкалага, каб здаць пункцыю і пачуць гэтыя страшныя словы: «На жаль, у вас анкалогія...»

Што я не так зрабіла, прапусціла ці не заўважыла, чаму адбыўся збой у маім арганізме і ў жыцці?

Марныя пытанні, і нездарма ж, мусіць, кажуць: хто знойдзе выток узнікнення раку, адразу ж атрымае прэмію Нобеля.

Заўважце — не за лекі ці метады лячэння, а менавіта за знойдзены «корань» гэтай, пакуль што невылечнай — на жаль — хваробы.

Але ж «мы будзем змагацца» — паўтарала я словы доктаркі, — праз аперацыю, «хімію», праз, калі спатрэбіцца, апраменьванне, гармонатэрапію. І якім бы ні быў гэты шлях, па ім трэба ісці.

АМАЛЬ адразу ж паўстала пытанне: каму і як сказаць пра хваробу? Мужу — сёння, сябрам, самым блізкім — перад аперацыяй, старэнькім бацькам...

Забягаючы наперад, скажу, што менавіта хвароба паказала, як жа мне пашанцавала і з першым, і з другім, і, вядома ж, з трэцімі. Бо я была, відаць, адзінай пацыенткай, якую за дзве гадзіны да аперацыі літаральна з ложка сцягнула на «свіданку» сяброўка. Далажыўшы, што зранку з'ездзіла ў нашу любімую царкву, яна працягнула мне шыкоўную ружу і сказала: «Будзеш глядзець, калі выйдзеш з наркозу!»

Ну і як было не выйсці?

Як было не перанесці «хімію»? Калі пасля трэцяй ці чацвёртай кропельніцы муж здымаў машынкай рэшткі валасоў, раз за разам аглядаў голы чэрап і на поўным сур'ёзе казаў: «Не, калі б я быў рэжысёрам з Галівуда, то абавязкова паклікаў бы цябе здымацца — у вестэрне, на кані, з пісталетам. Брутальна выглядаеш!»

І яшчэ адна чалавек, да хваробы зусім незнаёмы, стаў для мяне лёсавызначальным. Імя запомню на ўсё жыццё — Віктар Аляксандравіч Кандратовіч, хірург Мінскага гарадскога анкадыспансера.

Не хачу быць няшчырай: думкі пашукаць знаёмых ці незнаёмых знаёмых, каб падказалі ці «звялі» з нейкім добрым доктарам, у мяне былі. Як, пэўна, і ў кожнага, хто нарадзіўся ў гэтай краіне, калі яна яшчэ не была нашай.

А зніклі яны ў вялізнай чарзе з «кандыдатаў» на шпіталізацыю — маладых і сталых, мужчын і жанчын, стрыманых і заплаканых... Усяго я налічыла з паўсотні, потым збілася з ліку і з адчаем падумала, што ні адзін урач на свеце не здолее «прапусціць» гэтую чаргу адчаю, болю і надзеі. Якія знаёмыя, аб чым я?..

Хвалявалася, вядома ж, да шалёнага сэрцабіцця: паўтары гадзіны, якія прайшлі паміж здачай дакументаў і паказаным ложкам у палаце, падаліся вечнасцю. Я нават не заўважыла сваіх суседак. Сядзела нерухомым слупком і амаль не міргаючы глядзела на дзверы. Вось зараз яны адчыняцца і... У чых руках апынецца мой лёс?

КАЛІ сёння, раздзёўшыся, я разглядаю свой кроўны, сімпатычны шоўчык на месцы малочнай залозы і нават не жахаюся ад адсутнасці яе самой, то кажу «дзякуй» яго Вялікасці выпадку, што трапіла да Віктара Аляксандравіча.

І справа тут не толькі ў яго звышпрафесійным скальпелі. Пасля аперацыі кожную пацыентку трэба «запраграмаваць» на поспех. Чым? Нязменная добрым настроём, тактоўнасцю, увагай і павагай, лёгкім гумарам, аптымізмам.

Адукуль яны бяруцца ў некаторых дактароў пры такім канвееры хворых — не ведае, пэўна, ніхто.

...Мой першы год, ці першы круг выпрабаванняў, скончыцца, вядома ж, не 31 снежня. Што потым? Не ведаю. Але ж нехта не дурны сказаў, што на мінулае трэба азірацца з удзячнасцю, а ў будучыню ісці з надзеяй. Так і раблю.

Г. С., г. Мінск.

Пад бой курантаў...

Захапіўшыся беларускімі народнымі гульнямі, звычкамі ды песнямі, я сабрала багата матэрыялу аб нашых духоўных традыцыях, аб святкаванні Каляд і Новага года. Для таго каб у чытачоў маёй любімай газеты ён выдаўся ўдалым, паводле старых і новых павер'яў, трэба зусім няшмат.

○ Напярэдадні прыбраць у доме, скончыць усе непрыемныя справы і аддаць даўгі.

○ Павініцца перад тымі, каго пакрыўдзіў, і памірыцца, калі з некім пасварыўся, бо інакш у новым годзе ад цябе адвернуцца многія з тваіх знаёмых.

○ У час сустрэчы Новага года ні ў якім разе не спаць (бо ўвесь год хадзіць будзеш сонны).

○ У поўнач памыцца калодзежнай або снегавай вадой і прысвеціць паглядзецца ў люстэрка, каб налета стаць прыгажышым.

○ Прыбрацца ў нешта новае, каб і ў новым годзе хадзіць у абноўках.

○ На святочным сталі павіна быць шмат ежы, напой, каб і налета ў доме быў дастатак.

○ У Навагоднюю ноч нельга крыўдзіцца, сварыцца, плакаць, быць у дрэнным настроі, бо як сустрэнеш Новы год, так яго і пражывеш.

○ Пад бой курантаў трэба запаліць тры чырвоныя свечкі, і тады ўвесь год вам будзе свяціць шчаслівая зорка.

○ Напярэдадні варта паклапаціцца, каб першага студзеня ў кішэнях былі грошы, тады, як вы здагадаліся, яны будуць і на працягу ўсяго года.

○ Першага студзеня, дазваляецца павесіць новы каляндар. (Для аматараў: сёлета роўна ў поўнач можна залезці пад стол і разоў колькі парохкаць: нячысцік спужаецца і ніколі не прыблізіцца да вашага дому.)

...Калі вы па нейкіх прычынах не паспееце выканаць гэтыя навагоднія павер'і 31 снежня, выправіць становішча можна 13 студзеня, бо ноч перад старым Новым годам не менш магічная...

Дзейнічайце — і ў новым годзе ўсё ў вас будзе добра!

**Сафія Кабарыха,
в. Паланечка,
Баранавіцкі раён.**

НАЙЛЕПШЫ ПАДАРУНАК

У жыцці чалавека бываюць розныя гады: то «зацішныя», нечым падобныя на нашы рэкі, калі нічога такога як быццам не адбываецца, то бурныя, калі за тых ж 365 дзён паспяваеш столькі...

Прамінулы 2018-ы для мяне (і, вядома ж, для маёй сям'і) — якраз з апошніх. Па-першае і самае галоўнае, у мяне нарадзіўся сын! (Цудоўная пяцігадовая дачушка ўжо расла і даўно чакала браціка.)

Тое, што гэта будзе менавіта ён, хлопчык, мне казалі ў дзень майго нараджэння — 3 красавіка, і ад гэтай навіны мне захацелася, помню, узляцець у неба і закрычаць ад радасці! Так што цяпер з намі жыве яшчэ адзін чалавечак. Імя яму — Ціхан. І за яго я бясконца ўдзячны маёй любай жонцы Вікторыі.

Былі і прафесійныя дасягненні. Ужо дзесяць гадоў я працую ў сталічнай школе № 201 настаўнікам па гіта-

ры, а самай вялікай узнагародай для сябе лічу зацікаўленныя вочы сваіх вучняў, іх шчаслівыя ўсмешкі і поспехі.

Разам з вучнямі мы ладзілі канцэрты і самыя розныя мерапрыемствы, удзельнічалі ў раённых, гарадскіх і міжнародных конкурсах, заваёўвалі там і прызавыя месцы, і каля дзясятка дыпламаў, і нават Гран-пры.

А яшчэ мы з сям'ёй любім падарожнічаць па Беларусі. За гэты год дзе толькі не былі: Гродна, Магілёў, Паставы, Сула, Станькава, Івянец, На-

рач, Блакітныя азёры... Пра кожную мясціну можна расказаць гадзінамі! Жонка неяк жартам сказала, што наш Цімох будзе як мінімум падарожнікам ці краязнаўцам, бо вандраваць пачаў яшчэ да нараджэння.

Але ж гэта будзе потым. А пакуль, гледзячы на маё «ружовашчокае шчасце» (здымак зроблены ў дзень хрышчэння), я шчыра дзякую старому добраму году за ўсе яго падарункі.

**Яўген Мартыновіч,
г. Мінск.**

«Мы мянцілі б пра пустое... А цяпер — ужо не тое»

Мой год праляцеў вельмі хутка. Перадаваў цяплом і сонцам, папалохаў засухай, адарыў дзівосным ураджаем яблыкаў!

...Амаль усё жыццё мы з мужам (гэта цяпер я «мінчанка») пражылі ў вёсцы. Усім, што мелі, шчодро дзяліліся з гарадской раднёй, са сваімі суседзямі. А цяпер ужо яны прывозяць гасцінцы, пытаюць, ці не сумую? Шчыра кажу, што часу на гэта няма, што завяла новых знаёмых і сяброў, што «падсела» на звяздоўскія конкурсы: усё нешта пішу, і такая радасць, калі надрукуюць...

Гэты год на публікацыі быў самы багаты! Ён жа запомніцца нечаканым званком з рэдакцыі, запрашэннем на розыгрыш прызоў. Напярэдадні яго думала, што там будзе ды як, хвалявалася.

І дарэмна: адразу ж скажу, што розыгрыш праходзіць сумленна і празрыста, што пасля яго завяршэння гасцей частуюць кавай і гарбатай ды шчырымі размовамі пра жыццё. Таму я з тыдзень яшчэ жыла пад уражаннем ад гэтай сустрэчы.

А неяк раз спытала ў сябе: цікава, што б я рабіла, як бы жыла, калі б не «Звязда», калі б не творчасць? І зноў жа сама сабе адказала:

*Уяўляецца мне слаба,
Бо сядзела ж бы, як баба,
Ды мянціла пра пустое...
А цяпер — ужо не тое:
Недзе нештатка пачую —
Сабе ў памяць «занатую»,
А пасля, як жорны тыя,
Пакручу мазгі старыя,
Выдам байку альбо верш,
Што ў друку выйдучь лепш,
Калі іх дапрацаваць...
Трэ газеце ордэн даць
За ўвагу і цяргенне,
За нястомнае імкненне
Чытачам сваім служыць
І свяціць! Свяціць! Свяціць!*

Думаю, пад гэтымі радкамі падпішуцца многія падпісчыкі, якія жылі і будуць жыць са «Звяздой», з роднай газетай на роднай мове.

**Любоў Чыгрынава,
г. Мінск.**

«КОНКУРС — ГЭТА ВАМ НЕ ГУЛІ З РЫФМАВАННЕМ ПЭЎНЫХ СЛОЎ...»

Традыцыйны нараджаюцца проста: нешта робіцца ўпершыню, а потым і альтэрнатывы як быццам няма: трэба вяртацца, рабіць яшчэ і яшчэ. Так было са звяздоўскім «Народам на провадзе...», так — з рубрыкай

«Хто каго?». Увесь прамінулы год (і гэта ж які ўжо — па ліку?!) чытачы, як той казаў, адрываліся: прыдумвалі вершаваныя подпісы да здымкаў, дасылалі ў рэдакцыю. Найлепшыя версіі друкаваліся ў

традыцыйных аглядах конкурснай пошты, там жа называліся прозвішчы пераможцаў, адзін з якіх узнагароджваўся квартальнай падпіскай на «Звязду»... Усё як быццам добра, але ж быў

адзін недахоп: здымак друкаваўся раней, а той найлепшы подпіс — пазней, і такім чынам — як бы адставаў. Таму ў апошнім нумары года карціна ўжо цэлая: конкурс «Хто каго?». Найлепшае!».

«Везла сумкі, як падняць, — сустракаў з вагона зяць...»

Галя — не злачынца,
Галя — не зладзейка.
Маці навучыла
Берагчы капейку.
Тут жа тых капеек
Столькі накідалі...
Хопіць павячэраць —
І не раз — для Галі!

Віктар Сабалеўскі,

г. Узда.

У вёсцы з крана бруд бяжыць —
Ні памыцца, ні паліць,
Таму ў горад едзе Таня
Асвяжыцца ў фантане.

Соф'я Кусянкава,

в. Лучын, Рагачоўскі раён.

Забіралі з вёскі Дуню
І на сметнік яе чуні,
Следам боты і сандалі...
Туфлі новыя прыдбалі.
Дуня ведае цяпер:
Замаленькі быў памер.
Ногі сцерла да крыві,
Хоць на свеце не жыві...
Таму знайце, гараджане,
Дуня... лечыцца ў фантане.

Любоў Чыгрынава,

г. Мінск.

Калі не стане раптам газу,
Распалім вогнішча адразу.
Калі вады не будзе ў кране,
Пам'яем ногі ў фантане.
Калі ж святла, крый бог, не будзе,
Павыміраюць, мусіць, людзі,
Счарнее, згіне белы свет,
Бо не ўключыш... інтэрнэт.

Наталля Шкут,

Светлагорскі раён.

Везла сумкі, як падняць, —
Сустракаў з вагона зяць.
Дома ванну рыхтаваў
Торцік з чаем падаваў...
Дзе падзеўся той імплэт,
Як пры ёй пусты пакет?

Валерый Гаўрыш,

г. Чавусы.

«Мала твор намалюваць — трэба і людзям паказаць...»

Зіма забавілася дзесьці:
Прыйсці да нас —

не блізка свет.

Але ж адправіла прынесці
Тым, хто чакае,

свой партрэт.

Валянціна Гудачкова,

г. Жыткавічы.

Зноў сіноптыкі ў праколе,
Таму й твары пахавалі:
Ні сцяжыначкі на полі
(Яны гурбы абяцалі)...
Ну й цярплівы мой народ.
Бо вось так — не першы год.

Валерый Гаўрыш,

г. Чавусы.

Закаханы ў дзяўчыну,
Маляваў мастак карціну.
Толькі дзеўка не прымае,
Бо сцяны такой не мае.

Л. Савосцік,

г. Бабруйск.

Мегаполісны пейзаж
Хлопцы ажывілі,
Саматужны вернісаж
Да Каляд адкрылі.
Малявалі тры гады,
Неслі — пешым ходам
Даказалі: сапраўды
Мастакі — з народам!

Іван Сіманёнак,

г. Паставы.

«Дзяўчаты, — кажа двортэр'ер, — ды майце ж вы сумленне!»

Калісьці быў дзіцячы бум:
Ля крам стаялі чэргі, шум...
Цяпер такога не чуно,
Бо адзяваць няма каго...
Штодня сумуюць небаракі —
І прадавачкі, і сабакі.

Мікалай Старых,

г. Гомель.

У гэтай крамцы, як здаецца,
І сабака прадаецца!
Бо цяпер жа ўсё часцей
Іх купляюць для дзяцей...
А яшчэ — замест дзяцей,
Бо з сабакамі прасцей.

Сужэнцы Астроўскія,

г. Мінск.

— Пачакай
ля той вітрыны, —
Жонка

загадала, —

Я скуплюся

за хвіліны...

І... паўдня

прапала!

Знерваваўся —

Больш не быць

«Рыцарам

у смокінгу»:

Воўкам

хоцацца завяць

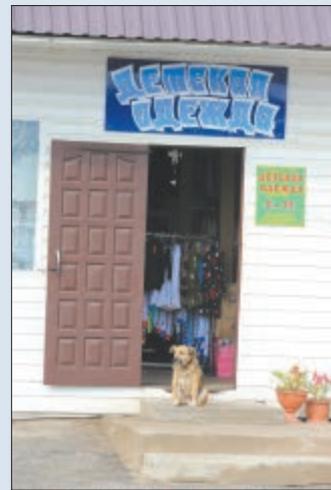
Ад такога

шопінгу!

Іван

Сіманёнак,

г. Паставы.

Прамільгнуць нябачным ценем
За вясною лета, восень...
Прадавалася адзенне,
А цяпер — ніхто не просіць.
Зарастаюць сукні пылам,
Павуцінне наступае...
І Кардэн-Дзіёр нямілы,
Калі грошыкаў не маеш...

Віктар Сабалеўскі,

г. Узда.

«Мужчыны ў нас — на пералік, Вось і шануем іх без меры...»

Во дзяўчо ахову мае —
Не сказаць, не апісаць!
Ці не золата зграбае,
Каб бюджэт наш папаў-
няць?

Мікола Кісель,

г. Мінск.

Не шкадуюць мужыка
Ў гэтай самай ПМК:
То ж пакуты
для Мікіткі —
Цэлы дзень глядзець
на лыткі!
Каб на іх камбінезон,
Ці ж курьі бы
столькі ён?

Валерый Гаўрыш,

г. Чавусы.

Былі, былі ў нас
перакуры —
Ды так, хвіліначак
на пяць...
А з тэлефонам
сённяя здуру
І змену можна
прастаяць!

Любоў Чыгрынава,

г. Мінск.

Дзеўка грошыкі грабе
І вядома ж, пад сябе.
Каб падаткі
ўсе сплаціла, —
Сочыць дзядзечка
з мабілай.
А высокі самы з іх
Кантралюе... абаіх.

С. Півараў,

г. Бабруйск.

«...Жонак трэба выбіраць не па інтэрнэту!»

Што, малойчыкі, здранцвелі?
Й вы на Дошку захацелі?
Той Алімп, хоць і мясцовы,
Не прымае выпадковых:
На халяву — не ўзяцець,
Трэба добра папацець...
Дык смялей за працу, хлопцы:
Мёд збіраецца па дробцы.

Іна Алісевич,

Уздзенскі раён.

Талкавалі ў народзе:
«Шукай жонку ў гародзе».
Але ўжо каторы год
Не ва ўсіх ёсць агарод...
Дзе ж цяпер знайсці «Яніну,
Працавітую дзяўчыну»?
— Выйсце ёсць, — прамовіў Лёва. —
Тут, на дошцы ганаровай!

Мікалай Старых,

г. Гомель.

Хто на дошцы, той у трэндзе —
Гэткая традыцыя: лепш на ёй быць,
Чым на стэндзе... Вышуку з міліцыяй.

Валянціна Гудачкова,

г. Жыткавічы.

— На заводзе наш дырэктар
Зараз вельмі рэдкі госць.
Паглядзім хоць на партрэце:
Тут напісана, што ёсць...

Віктар Сабалеўскі,

г. Узда.

У краіне й не калісьці
Дошкі ГОНАРУ вяліся.
А цяпер каторы год
Замест гонару — «почет».
Пэўна, гэта нездарма,
Можа... гонару няма?

Сужэнцы Астроўскія,

г. Мінск.

«Закахайся Верчын Саўка У спакусніцу-русалку...»

Ля скульптуры над вадой
Любка тармазнула,
Між наядай і сабой
Еднасць душ адчула.
Прыліла да сэрца кроў,
Успаміны — хваляй:
— Ну й круціла ж я любоў!..
Як цяпер... педалі!

Іван Сіманёнак, г. Паставы.

— Ты, Русалка, раскажы,
Ад чаго нашы мужы
Ля цябе ўсё рыбу
вудзяць?

Можа, вабяць
твае грудзі?
— Не, у іх палаюць
вочы,

Калі бачаць
стан дзявочы...
Пахудзееш,
станеш стройнай —
Вось тады й
жыві спакойна.

Сужэнцы
Астроўскія,
г. Мінск.

Вусны, грудзі,
стан дзявочы —
Хоцацца спаткання!
Зверху ўніз сігаюць вочы:
Хвост?!
Расчараванне!..

Аляксандр Матошка, г. Расоны.

Паглядзіце, як сядзіць
Цаца ганаровая...
А сукенка хоць блішчыць,
Ды зусім храновая.

Любоў Чыгрынава,

г. Мінск.

— Я ў мароз
без паліто —
Слёзы
капаюць:
Не кахае
аніхто —
Толькі
лапаюць.

Галіна

Пятроўская,

в. Ардашы,

Смаргонскі раён.

Апошні (у прыватнасці, сёлета) агляд конкурснай пошты і, адпаведна, здымак, да якога патрабуецца подпіс, змешчаны 21 лістапада. Многія з чытачоў ужо даслалі свае прапановы, многія, хоцацца верыць, яшчэ дашлюць, бо конкурс, як вы зразу-

мелі, працягваецца і далучыцца да кагорты ўдзельнікаў ніколі не позна.
Пішыце!

Валянціна ДОЎНАР.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

HAPPY NEW YEAR: ВІНШУЮЦЬ БЕЛАРУСКІЯ ЗОРКІ

Да навагодняй ночы засталася ўсяго нічога. Кожны куток краіны прасякнуты чарадзействам, вокны і вітрыны будынкаў ззяюць гірляндамі, а плошчы ўпрыгожваюць зялёныя прыгажуні ёлкі. Для ўсіх людзей гэта свята асаблівае. Кожны хоча, каб жаданні, загаданыя апоўначы пад бой курантаў, споўніліся, а побач былі самыя блізкія людзі. Словы, сказаныя ад душы, заўсёды спраўджваюцца. Спецыяльна для чытачоў «Звязды» зоркі беларускай эстрады, тэатра і тэлебачання перадалі свае віншаванні са святам і пажадалі ўсяго самага лепшага ў новым годзе!

Гурт «PRAвакацыя»:

— Дарагія чытачы газеты, нашы прыхільнікі! З вялікай любоўю і ад чыстага сэрца мы віншваем вас з надыходзячым Новым годам. Няхай усе вашы мары здзейсняцца. Упэўненыя, надыходзячы год прынясе вам шмат станоўчых эмоцый і шчаслівых момантаў. Вялікай любові, моцнага здароўя і невычэрпнай энергіі. Слухайце добрую музыку, а значыць, слухайце песні гурта «PRAвакацыя». Усяго добрага вам!

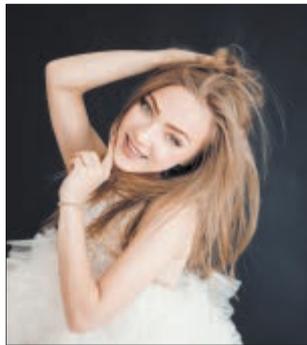
ДЗЯДЗЯ ВАНЯ, спявак, артыст, вядучы «Таткі-Шоу» на Радыё АНТ:

— Жадаю ўсім забраць у надыходзячы год усё добрае з адыходзячага. Напрыклад, мы выпусцілі ў гэтым годзе новы альбом, таму ўсе прапановы будучы пабудаваны на назвах нашых песень з яго. Жадаю, каб у надыходзячым годзе побач з намі заўсёды былі «Прыемныя людзі», каб у душы гучаў «Пакаёвы рок», каб мы не ведалі, што такое «Вайна», каб кожны адчуваў «Крылы» за спінай, каб нас абавязкова закрунула

такое пачуцце, як «Каханне», і тады кожны з нас адчуе на сабе, што значыць простае чалавечае «Шчасце»! З Новым годам!

Вольга САЦЮК, спявачка, першая прадстаўніца Беларусі на дзіцячым «Еўрабачанні»:

— Новы год — час цудаў. Дык хай яны здараюцца з намі! Жадаю кожнаму ў жыцці казачных дзён, чароўных імгненняў, цудоўных людзей на жыццёвым шляху і неверагодных эмоцый! Няхай Новы год стане непаўторным, годам адкрыццяў, смелым на жаданні, падарыць толькі радасць і шчасце вам і вашым блізкім! Хай збываюцца мары! Не пераставайце верыць у цуды і марыць!

Вольга ЖАЛЕЗКАЯ, актрыса Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага музычнага тэатра:

— Дарагія сябры! Напярэдадні самага чароўнага і казачнага свята ў годзе я хачу павіншаваць вас! Пажадаць міру і любові вашым сем'ям, дабрабыту і поспехаў у дасягненні ўсіх пастаўленых мэт! Хай у гэтым годзе ў вашых сем'ях пануюць радасць, шчасце, гармонія і ўтульнасць! І хай у кожнага збудзецца хоць бы адно, але самае запаветнае жаданне!!!

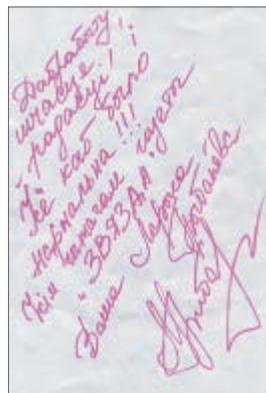
З надыходзячым Новым годам і Нараджэннем Хрыстовым!!!

Ларыса ГРЫБАЛЁВА, спявачка, актрыса, тэлеведучая:

— Гэта быў няпросты год для мяне і маёй сям'і. Жадаю вам, як і сабе, і сваім родным і блізкім, моцнага здароўя, спакою

ў душы і агню ў сэрцы. Беражыце сябе і сваіх дарагіх людзей! Будзьце больш простымі і сумленнымі перад сабой. А ад новага года чакаю і вам жадаю шчасця, лёгкасці і шмат добрых цікавых падзей. І самае галоўнае, каб не было вайны і голаду на ўсім белым свеце. З Новым шчаслівым годам, людзі!

Герман ЦІТОЎ, спявак, тэлеведучы:

— Ад усёй сваёй творчай душы жадаю чытачам натхнення! Жадаю ажыццявіць у новым годзе самыя смелыя мары, напайнаць сябе пазітыўнай энергіяй кожны дзень і рабіць навакольны свет крыху лепшым! Хай магчымасці заўсёды даганяюць вашы мары.

Лідзія ЗАБЛОЦКАЯ, спявачка, лаўрэат дзіцячага конкурсу «Еўрабачанне-2011»:

— Перакананая, што сёння кожны з нас здольны стаць сапраўдным «нюс-

мейкерам» свайго жыцця. Гэта як? Прыносіць дзень прыдні толькі добрыя навіны, эмоцыі і настрой. Памятайце, што праблемы нараджаюцца ў нашай галаве, а ўсё добрае заўсёды адбываецца толькі тады, калі мы моцна таго хочам і робім. Шчыра жадаю вам насычацца выдатнай інфармацыяй з любімай газеты, шукаць нешта новае для сябе і натхняцца.

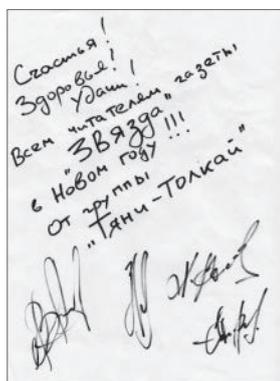
Гурт «Тяни-Толкай»:

— Дарагія чытачы!!! У першую чаргу хочацца павіншаваць вас з тым, што вы чытачы, што вы чытаеце, цікавіцеся і працягваеце быць разумнымі і адукаванымі людзьмі! З Новым годам усіх!!! Хай гэты год прынясе вам толькі радасныя і станоўчыя моманты!!! Усе задуманыя планы

ажыццявяцца ў самым спрыяльным выглядзе!!! Няхай вы і вашы блізкія будучы здаровыя!!!

Чытайце кнігі, слухайце музыку, атрымавайце асалоду ад прыроды!!! Няхай ва ўсіх усё будзе добра, а менавіта ў вас яшчэ крышачку лепш!!!

Ангеліна НОВІКАВА, студэнтка II курса Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў.

Напярэдадні падзеі

КАЛЯДНЫ ХАКЕЙ БУДЗЕ ЗАХАПЛЯЛЬНЫ

За перамогу на XV Калядным турніры сярод аматараў хакея пазмагаюцца дванаццаць камандаў

Матчы турніру пройдуць традыцыйна на лёдзе ў спарткомплексе «Чыжоўка-Арэна». На папярэднія стадыі спаборніцтваў дружыны будуць падзелены на чатыры групы па тры зборныя. Пераможцы груп выйддуць у паўфінал турніру.

У групе А каманда Прэзідэнта Беларусі правядзе два матчы. Трэцяга студзеня з лядовай дружынай Міжнароднай федэрацыі хакея (ІІХФ), за якую плануецца выступіць вядомыя ў мінулым гульцы з вопытам выступленняў у НХЛ, чэмпіёны свету Андрэй Нікалішын і Дзмітрый Хрысціч. На наступны дзень, 4 студзеня, беларусы згуляюць са зборнай Балтыі, за якую выступіць адзін з самых вядомых хакейных абаронцаў свету, які згуляў больш за тысячу матчаў у НХЛ — літовец Дайнюс Зубрус.

Сёлета на турніры таксама згуляюць зборныя Кітая, Балкан, ААЭ (усе — група В). У групе С выступаць Расія, Швейцарыя і Славакія. У групе D згуляюць каманды Германіі, Фінляндыі і Чэхіі.

Нагадаем, найбольшая колькасць тытулаў пераможцы Каляднага турніру аматараў хакея ў актыве хакейнай каманды Прэзідэнта Беларусі, якая 11 разоў становілася трыумфатарам гэтых спаборніцтваў (2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013, 2014, 2016, 2017, 2018), тройчы поспех святкавала расійская дружына (2007, 2011, 2015).

Паралельна з дарослымі вызначаць наймацнейшых будучы і юныя хакеісты рэспубліканскіх спаборніцтваў «Залатая шайба» ў старшай узроставай групе. Восем камандаў (шэсць з абласцей і дзве з Мінска) будуць змагацца за званне наймацнейшай. Фінал «Залатой шайбы» таксама адбудзецца 7 студзеня на малой пляцоўцы «Чыжоўка-Арэны».

Як адзначылі ў Прэзідэнцкім спартыўным клубе, юныя гульцы фінальных спаборніцтваў стануць гледачамі цырымоніі адкрыцця XV Каляднага турніру сярод аматараў, пераможцы і прызёры «Залатой шайбы» атрымаюць заслужаныя ўзнагароды ад вядомых у мінулым хакеістаў на цырымоніі

закрыцця. Хлопцы наведаюць матчы з удзелам каманды Прэзідэнта Беларусі, а таксама гульні мінскага «Дынама» (у чэмпіянаце Кантынентальнай хакейнай лігі) з піцёрскім СКА (4 студзеня) і маскоўскім ЦСКА (6 студзеня). Пабываюць у музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Таксама адзначым, што падчас Каляднага турніру традыцыйна прадстаўнікі камандаў 5 студзеня прымуць удзел у дабрачыннай акцыі і наведаюць дзіцячы дом № 7 «Сем Я» ў Мінску. Установе ўжо пералічана дапамога ў 32 тыс. рублёў. Арганізатарамі гэтай акцыі выступаюць Прэзідэнцкі спартыўны клуб і Федэрацыя хакея Беларусі.

Расклад XV Каляднага турніру: 3 студзеня

- 12.30 — Славакія — Швейцарыя (малая арэна);
- 13.00 — ААЭ — зборная Балкан (вялікая арэна);
- 17.30 — цырымонія адкрыцця турніру (вялікая арэна);

18.30 — Фінляндыя — Германія (малая арэна);

19.00 — Беларусь — зборная ІІХФ (вялікая арэна).

4 студзеня

- 12.30 — Швейцарыя — Расія (малая арэна);
- 13.00 — Кітай — ААЭ (вялікая арэна);
- 18.30 — Германія — Чэхія (малая арэна);
- 19.00 — зборная Балтыі — Беларусь (вялікая арэна).

5 студзеня

13.00 — зборная Балкан — Кітай (малая арэна);

13.00 — Расія — Славакія (вялікая арэна);

18.30 — Чэхія — Фінляндыя (малая арэна);

19.00 — зборная ІІХФ — зборная Балтыі (вялікая арэна).

6 студзеня

Плэй-оф. Пераможцы груп згуляюць у паўфінале ў 13.00 і 19.00 на вялікай арэне.

7 студзеня

13.00 — матч за 3-е месца; 18.00 — фінал.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

АБ ЧЫМ РОХКАЕ ЖОЎТАЯ СВІННЯ?

Наступны год, як гавораць астралагі, пройдзе пад нябачным апякунствам Жоўтай Земляной Свінні (Дзіка), якая завяршае жывёльны пантэон усходняга календара. А значыць, самы час падводзіць вынікі, збіраць камяні, нармалізоўваць стасункі з людзьмі і загадваць жаданні пра мір ва ўсім свеце — каб з чыстым сумленнем і думкамі распачаць наступны 12-гадовы перыяд. Што прынясе 2019-ы розным знакам Задыяка, «Звяздзе» расказала астралаг і нумаралаг Аліна ВОЛКАВА.

Свіння вызначаецца дастаткова спакойным, неканфліктным характарам, але разам з тым мае абвостранае пачуццё справядлівасці і здольная ўпарта адстойваць пазіцыю, якую лічыць правільнай. У прыватнасці, для яе правільна ўсё тое, што напэўняе пазітыўным настроем, павышае ўпэўненасць у сабе, умацоўвае фізічнае і душэўнае здароўе. Помніце, задушваючы маштабныя праекты, што пастаянства і сур'ёзнасць — далёка не канёк Свінні, таму чароўны выспах яна вам дасць, а вось дасягаць прадукцыйнасці давядзецца ўласнымі сіламі. Калі звярнуць увагу на нумаралогію, гаворыць Аліна Волкава, то лічба наступнага года — 3: «Гэта сімвал стварэння і натхнення, так што стройце смелыя планы, стаўце высокія планкі і праўляйце фантазію нават у рэальных справах — вынік вас парадзе».

АВЕН. Скажыце, ці не хацелі б вы прасунуцца па кар'ернай лесвіцы — ды што там прасунуцца, пераскочыць цераз некалькі прыступак? Такая магчымасць

вельмі імаверная. Калі ж кар'ерыст і працаголік — гэта не пра вас, накіруюце энергію ў процілеглы бок, на адпачынак і аздараўленне. Па-першае, гэта карысна, па-другое, прынясе цікавыя і вельмі перспектывныя знаёмствы (у кагосьці яны могуць скончыцца вяселлем, у іншых — зменаў сферы дзейнасці).

Год Свінні наогул абяцае быць для вас багатым на розныя падзеі і ўрачыстасці, аднак кантралюйце свой апетыт і не захапляйцеся экстрывам. Найбольш спрыяльны час для рэалізацыі даўніх марці смелых праектаў — канец вясны, а ўвосень лепш зрабіце паўзу і дазвольце сабе крыху паленавацца перад чарговым напружаным этапам.

ЦЯЛЕЦ. Вам, як прадстаўніку даволі прагматычнага зямнога знака, будзе дзіўна гэта пачуць, але — калі

ласка, менш аналізуйце і ўзважвайце «за» і «супраць», больш слухайце сваё сэрца і давярайце інтуіцыі, каб не ўпусціць у 2019-м ні заманлівыя дзелавыя прапановы, ні «свайго» чалавека. Прыкладна ў канцы зімы — на пачатку вясны, магчыма, міма будзе праплываць шанец цікавай паездкі за мяжу, і толькі ад вас залежыць, як ім скарыстацца.

Творчых ідэй вакол і ўнутры вас будзе мноства, але не ўсім ім наканавана спраўдзіцца. Тым не менш, калі адчуецца ў сабе імпульс і здольнасці, — ідзіце і рабіце, балазе будзе каму падзяліцца і вопытам, і грашыма. Аднак у пагоні за высокім заробкам і самарэалізацыяй не забывайцеся і на блізкіх (так, гэта складана, але ніхто не казаў, што будзе лёгка), інакш яны пакрыўдзяцца.

БЛІЗНЯТЫ. Праца, якая раней падавалася вам цяжкай, цяпер ператворыцца ў захапляльную гульню, а ўдзел у сацыяльных праектах прынясе як ніколі добры плён. Вы

і самі не заўважыце, як займеце бездакорную рэпутацыю, і людзі будуць гатовыя прыйсці вам на дапамогу па першай нават не просьбе, а лёгкім намёку на яе. Адзіная перасцярога: не давярайце слепа новым знаёмствам, на вашай чуллівасці могуць паспрабаваць зарабіць махляры.

Чым менш вы засяродзіцеся на выніку, тым больш адчувальную аддачу атрымаеце, аж да таго, што магчымы буйны выйгрыш у латарэі ці атрыманне важкай спадчыны. У любым выпадку дынаміка і пазітыў вам гарантаваныя, асабліва ў летні перыяд, калі ўсе вашы схаваныя таленты змогуць праявіцца на поўную моц. Зімой жа, наадварот, магчымы творчы крызіс, але і тут ёсць святло ў канцы тунэля — не прапусціце патрэбны паварот.

РАК. Ададваць больш, чым браць — гэта правіла мусіць стаць вашым жыццёвым крэда ў першай палове года, бо ў другой, вельмі імаверна, ужо вам спатрэбіцца падтрымка і дапамога ад навакольных. Магчыма, вы распачынаеце вялікую будоўлю або пераезд ці здзейсніце буйную куплю (кватэра, дом, аўто) — так ці інакш, давядзецца мабілізаваць усе рэсурсы і падключыць родных ці сяброў.

Пастарайцеся ўтрымлівацца ад неабдуманых выдаткаў — нават у краму каля дома хадзіце са спісам пакупак, не ўслухоўвайцеся ў спакуслівую тэлевізійную рэкламу і нічога не набывайце з рук, каб не праслязіцца потым, зводзячы баланс. Тады маеце ўсе шанцы назбіраць дастаткова грошай, каб дазволіць сабе адпачынак усёй сям'ёй — летні ці зімовы, на ваш выбар.

ЛЕЎ. Для вас надыходзіць час перамен як унутраных, так і знешніх: калі раней не ўдавалася знайсці час, або сродкі, або сілу волі, або ўсё разам на заняткі спортам, працяглы адпачынак у санаторыі, кардынальную змену іміджу, то вясной 2019-га пазл складзецца як трэба. Акрамя таго, гэта найлепшы перыяд за ўвесь год, калі можна без наступстваў прызначыць і выправіць свае памылкі, дапушчаныя раней.

Дасягаючы пэўных вяршынь, не прыпісвайце ўсе заслугі толькі сабе — камандная гульня і, адпаведна, уменне цаніць калег або аднадумцаў прынясе нашмат больш карысці. Не старайцеся браць штурмам непрыступныя сцены, хіба толькі мазгавым, які падкажа іншы шлях, менш энергаёмсты і больш выніковы. Летам і ўвосень вам рэкамендуецца падарожжы ці хоць бы змена абстаноўкі, што дапаможа добра разгрузіць галаву і аднавіць фізічны тонус.

ДЗЕВА. Перад тым як згаджацца на штосьці новае і адназначна рызыкаўнае, напружце памяць і прыгадайце, ці не сустракаліся вы з чымсьці падобным у мінулым, —

такі падыход дапаможа пазбегнуць крыўдных памылак і тым больш засцеражэ ад спроб выставіць вас крайнім у непрыемных сітуацыях.

Свіння абяцае вам прафесійны рост і матэрыяльны прыбытак — а каму яшчэ, калі не вам, рупліваму і рэалістычнаму ўзорнаму працаголіку задыяка. У прыцыпе поспех прыйдзе і ў іншых сферах, але ў працоўнай ён будзе асабліва заўважным. Галоўнае, не страчвайце веру ў сябе і не прапускайце наперад кагосьці іншага з-за падманнага адчування віны: вы не вінаватыя ў тым, што не ўмеете рабіць сваю справу дрэнна. У лістападзе — снежні пастарайцеся ізалявацца ад усіх, як цяпер кажуць, «таксічных людзей», якія атручваюць вам жыццё, лепш правядзіце больш часу з сям'ёй і сябрамі.

ШАЛІ. У 2019 годзе зоркі рацяць вам прымаць рашэнні і рэагаваць на падзеі крыху хутчэй, чым вы прывыклі.

Разважлівасць — гэта няблага, але толькі не тады, калі пад пытаннем ваш дабрабыт альбо перамены ў асабістым жыцці. Словам, калі налета ў дзверы пастукаецца чароўны Прынц або Папялушка, то не варта занадта доўга высвятляць, якой масці ў яго конь ці ў яе — памер нагі, калі чалавек насамрэч добры.

З іншага боку, для тых з вас, хто нейкім чынам звязаны з фінансавымі пытаннямі, асабліва ў працы, менавіта гэта разважлівасць не дасць патануць у віры сумнеўных схем. Тое самае датычыцца працы з інфармацыяй і стратэгічным планаваннем — вы станеце проста неацэнным спецыялістам. Але пазбягайце працы на два фронты і ўважліва падбірайце партнёраў, інакш пад канец года ўзрасце рызыка нервовага перананпружання і абстраэння хранічных захворванняў.

СКАРПІЁН. Настрой, з якім вы завяршаеце гэты год і сустракаеце наступны, паўплывае на найбліжэйшыя шэсць месяцаў. Калі вы ўжо рушылі на барыкады, будзьце

гатовыя ўтрымліваць іх увесь гэты тэрмін, а калі хочаце спакойнага жыцця, то прытрымайце коней і дасягайце вынікаў праз самаразвіццё, эвалюцыю, а не рэвалюцыю.

З матэрыяльнымі клопатамі вы будзеце спраўляцца на дзіва лёгка, калі толькі ў пагоні за доўгім рублём не забудзецеся рабіць перапынкі (не перакуры, а менавіта перапынкі) і адпачываць. Здаровы лад жыцця мусіць стаць для вас нормай, асабліва гэта датычыцца нервовай сістэмы. Не чапляйцеся за старыя традыцыі, рэчы і людзей, якія сыходзяць з вашага жыцця. Лепш адкрыцеся новаму і будзьце ўпэўненыя: дзякуючы ўчэпістасці і ўпартасці свой шанец вы ўтрымаеце.

СТРАЛЕЦ. У свеце няма дасканаласці. Прыміце гэты факт як тое, што нікім чынам не зможае змяніць, і, змагаючыся за ідэалы, аддавайце перавагу

канструктыўнай крытыцы і паказвайце асабісты прыклад. Менавіта гэта спалу-

чэнне не толькі ўмацуе ваш асабісты і дзелавы аўтарытэт, але і адкрые новыя магчымасці — у прафесіі, у сяброўскіх колах ці ў зусім новай справе, да якой вы даўно хацелі падступіцца.

Чым больш адказна вы паставіцеся да ўласнага здароўя, тым менш клопатаў яно вам прынясе. Магчыма, давядзецца перагледзець некаторыя звычкі, але добрае самаадчуванне таго вартае. Тым больш сэканоменны час, сілы і грошы будзе куды падзець: магчыма, вы праведзяце вялікі рамонт альбо зменіце месца жыхарства.

КАЗЯРОГ. Як часта вы збіраецеся сямейным колам для пераліку сваякоў? У наступным годзе, хутчэй за ўсё, будзе некалькі такіх нагод — перадусім прыемных,

звязаных з прыростам сям'і. Акрамя таго, вялікая магчымасць атрымання спадчыны ці нечаканага падарунка ад людзей, пра якіх вы і думаць забыліся. Не адмаўляйцеся: як след забягае старое даволі часта робіцца ўдалым новым.

У вас наогул адкрыецца цікавая здольнасць: аказвацца ў патрэбны час у патрэбным месцы ды яшчэ пазбягаць тых людзей, з якімі не варта заводзіць знаёмства. А вось у грашовых справах будзьце асцярожныя: заўсёдна ваша практычнасць часам будзе даваць асечкі.

ВАДАЛІЎ. Адкрывайце для сябе новыя далягяды ў прамым і пераносным сэнсе: удалымі будуць як падарожжы (няважна, блізкія ці далёкія), так і пытанні, якія

датычацца самаўдасканалення: курсы, майстар-класы, другая ці трэцяя адукацыя. Не скажаць, каб гэта прынесла вам матэрыяльна значныя вынікі адразу, але ўжо ў канцы года што-небудзь з набытых уменняў ды спатрэбіцца.

Важная ўмова: не будзьце пасіўныя. Калі вас нешта не задавальняе — гаварыце пра гэта і блізкім людзям, і начальніку, але спальваць за сабой масты не варта. Калі вырашыце пачаць новую справу — таксама не адкладвайце на заўтра, інакш прапусціце спрыяльны момант. Але нават няўдачы не прымайце блізка да сэрца, светлых палос у годзе будзе значна больш, чым цёмных.

РЫБЫ. Удача прыйдзе да тых прадстаўнікоў знака, у якіх творчы пачатак спалучаецца з уменнем знаходзіць падтрымку — як ідэалагічную, так і фінансавую. Рас-

крываючы гэтыя здольнасці, вы можаце павярнуць на сваю карысць абсалютна любую сітуацыю.

Але будзьце абачлівыя і помніце, што першаснае — спакой і парадак на душы, лад у доме, тады і працоўныя справы складуцца як мага лепш, а перашкоды вы проста не заўважыце. Не ганіцеся за шалёнымі грашыма, лепш з розумам укладвайце тыя, што ўжо маеце. Рызыкаўны перыяд для фінансавых аперацый — лета, таму яго лепш правесці ў зацішку, хоць бы на дачы.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

Крыжаванка

3 Новым годам! 3 шчасцем новым!

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. «Водзіць з намі карагод // Сам мароз — ...». 3 верша М. Чарняўскага «Новы год». 5. Снежань вока снегам цешыць, ды марозам ... рве (прык.). 7. «Чараўніца — ..., ярка загарыся, // Казачнай вясёлкай // У зімовых высях». 3 верша У. Мазго «Чараўніца — ...». 11. Круглаваты кавалак якога-небудзь рэчыва. 12. ... моцна трашчыць — будзе мароз (прыкм.). 13. Ахапак. 14. «Упрыгожаная ёлка // Зазіхцела, як вясёлка. // І запляскалі ўсе ў ..., // І наўкруг пайшлі ў прысядкі». 3 верша У. Мацвеевіч «Ёлка-вясёлка». 16. Прысвятак беларускага народнага календара, які адзначае 31 снежня («Хавай нос у апанасаўскі мароз» (прык.). 20. Пра таго, хто няўмела піша (разм., жарт.). 23. «Жыў у лесе смешны ... // Звалі ... Сярожа. //

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 2. «Заяц шэры, // Заяц — ... // Да зімы пашыў кажух». 3 верша Р. Барадуліна «Як зверы зіму сустракаюць». 3. Нота музычнай гамы. 4. Старая назва каштоўнага каменя шпінелі (устар.). 6. ... нікому не шкодзіць (прык.). 8. Надышлі ... — бліны ды аладкі (прык.). 9. Невялічкі абраз або ...; яе звычайна дарылі на Каляды. 10. Пацяпленне пасля маразоў. 15. «... — пушыначкі // Ляцелі матылькамі». 3 верша З. Бядулі «Сняжынкi». 17. Урачыстае абяцанне. 18. Благая слава. 19. «Хай бульба родзіць, // Хай чарка ходзіць, // Хай патэляня трашчыць, // На ёй ... пішчыць». Пажаданне калядоўшчыкаў гаспадару хаты. 20. Не пакрылі ..., не пакрые і Раство (прык.). 21. Майстар стылю. 22. Зімні сорт яблыкаў.

Быў падобны ён на ёлку, // Бо на ім раслі іголки». 3 верша М. Баброўскай «Вожык». 24. «Над зямлёй зардзіць ... // Пасля бураў, ліхалеццяў». 3 верша Я. Купалы «3 Новым годам!». 25. Інструмент для вымярэння даўжыні. 26. Закруглены шрыфт. 27. ..., або снежная баба. 28. Вясёлая жанчына. 29. Добрым людзям — ..., а шаленцам — галавой у вір (прык.).

Склаў
Лявон ЦЕЛЕШ,
г. Дзяржынск.

Правярце, калі ласка, адказы!
Па гарызанталах: 1. Дзядуля, 5. Вуха, 7. Ёлка, 8. Карпачкі, 9. Іконка, 10. Адріа, 15. Сняжыначкі, 17. Прысята, 18. Наслава, 19. Скварка, 20. Пакро-ва, 21. Стрыліст, 22. Кашталы.
Па вертыкалах: 2. Зух, 3. До, 4. Лял, 6. Усмешка, 7. Кі, 8. Снегавік, 28. Вясёлка, 29. Мір.
Па гарызанталах: 1. Дзядуля, 5. Вуха, 7. Ёлка, 8. Карпачкі, 9. Іконка, 10. Адріа, 15. Сняжыначкі, 17. Прысята, 18. Наслава, 19. Скварка, 20. Пакро-ва, 21. Стрыліст, 22. Кашталы.
Па вертыкалах: 2. Зух, 3. До, 4. Лял, 6. Усмешка, 7. Кі, 8. Снегавік, 28. Вясёлка, 29. Мір.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	9.29	16.55	7.26
Віцебск	9.26	16.37	7.11
Магілёў	9.19	16.45	7.26
Гомель	9.07	16.50	7.43
Гродна	9.42	17.12	7.30
Брэст	9.34	17.21	7.47

Месяц

Апошняя квадра ў 12.34.
Месяц у сузор'і Шалю.

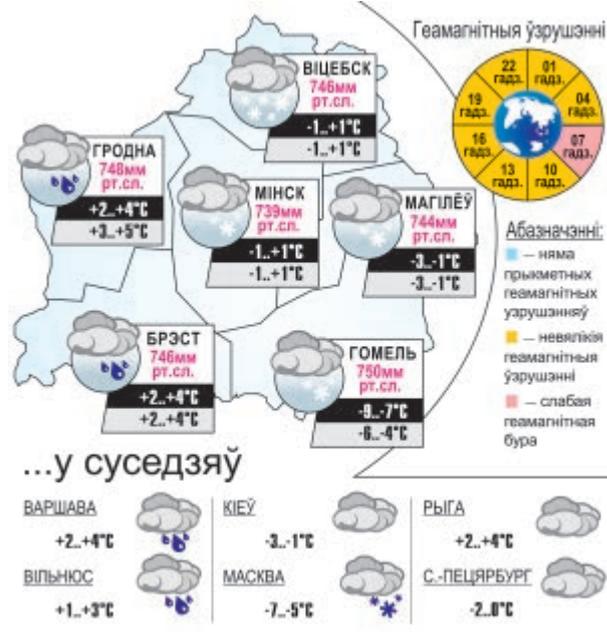
Імяніны

Пр. Аляксандра, Аркадзя, Макара, Пятра, Уладзіміра, К. Давыда, Дамініка, Тамаша.

Фота Ганны ЗАНКВІЧ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Дзядулям і бабулям, якія дрэнна паводзілі сябе ў гэтым годзе, Дзед Мароз падарыць унукаў на ўсе зімовыя каникулы.

Які ў нас у наступным годзе вірус грыпу па кітайскім календары?

— Вы на Новы год куды плануеце?
— Тварам у салату...

— Уяўляеш, сусед, Новы год яшчэ не пачаўся, а ў нас у двары ўжо хтосьці выкінуў ёлку!

Чакаю запрашэнняў на Новы год! У гасцях не капрыжу:

— Гэта я выкінуў леташнюю, каб вызваліць месца для новай.

— Якія планы на Новы год?
— Ніякіх. Спачатку навару і прыбярэ... Потым усё з'ем і насмечу.

Наступны нумар газеты «Звязда» выйдзе 3 студзеня 2019 года.

Спявайце па-нашаму!

«ЕЛАЧКА» Ў ПЕРАКЛАДЗЕ ПЕСНЯРА

Словы да адной з самых папулярных дзіцячых песень — «В лесу родилась ёлочка» — больш за сто гадоў таму напісала Раіса Кудашава. Упершыню верш «Ёлка» на рускай мове быў апублікаваны ў маскоўскім дзіцячым часопісе «Малютка» ў 1904 годзе. А праз год частку гэтых радкоў кампазітар Леанід Бекман паклаў на музыку. Песню разам з іншымі сваімі творами, напісанымі для старэйшай дачкі Веры, ён выдаў у зборніку «Вераччыны песенькі».

Але мы прапануем вам праспяваць «Елачку» па-беларуску, як гэта робяць на свята супрацоўнікі Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы. Яшчэ ў 1921 годзе тэкст песні пераклаў сам Купала. Беларускамоўны варыянт стаў вядомы дзякуючы публікацыі ў дзіцячым часопісе «Зоркі» (№ 1, 1922 год). А ў музеі дагэтуль захоўваецца пераклад, напісаны рукой песняра.

ЕЛАЧКА

Ўзышла у лесе елачка,
У лесе і расла,
Узімку, ўлетку стройная,
Зялёная была.
Мяцеліца ёй песеньку
Пяляла: баю-бай,
Мароз сняхком атуліваў:
Глядзі, не замярзай!
Пужлівы зайчык шэранькі
Пад елачкай скакаў,
Падчас і воўк,
сярдзіты воўк,
Ускоч перабягаў.

Вось снег у лесе
дрэмлючым
Пад полаззем
скрыпіць,
І конік жвавы, сівенькі
Спяшаецца, бяжыць.
Вязе той конік саначкі,
А ў санках селянін,
Пад'ехаў
ён пад елачку
І ссек у міг адзін.
Цяпер яна прыбраная
На свята к нам прыйшла
І шмат пацехі, радасці
Для дзетак прынясла.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЫЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,
РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 4538. Нумар падпісаны ў 19.30

28 снежня 2018 года.